

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino- zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta šte. 16/A. — Telefon šte. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knafltovi ul. št. 5/A. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 3.

Podružnice: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.848 - Praha číslo 76.180. Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. avgusta.

Iz Beograda prihaja vest, da stojimo neposredno pred zaključkom pogajanj glede konkordata in da bo verjetno za nekaj tednov enega meseca že definitivno rešena.

Kakor znano, je naša vlada — dasi je naša ustava v bistvu na paritetnem stadiju veroljivosti — pristala na mednarodno pogodbo z Vatikanom, s čimer je pokazala veliko popustljivost in toleranco, ki bi se morala ceniti tem bolj, ker rajnika Avstrija ni hotela prenesti konkordatskih pogojev. Tudi SDS, ki je pristala na ta pogajanja, stoji na stališču, da naj se odnosi s sv. Stolico pogodbeno regulirajo in torej ni pristojna za meddržavna stališča, ki jih lahko opravičljivi tezi ignorirer le pape.

Interesantno in dalekosežno je popolno izravnanje fašizma s politiko Vatikana. Zdi se, da je stoletni odpor cerkve proti edinstvu Italije končno zlomljen in da sta oba Rima složna v svojih imperialističnih. Oba gresta vzporedno na enak. Samo da gre vatikanski imperiazem še v smešnejšem poletu, želeč na razvalinah ruskega pravoslavlja zgraditi rimske duševne kolonije, kamor pozneje namerava gosp. Mussolini preko Črnege morja poslati svoje trgovske ladje. Kongres o izločnem verstvu v Ljubljani je bil marsikaj videti.

Čudno pa je, da sočasno s tem velikim apostolskim ribolovom nadaljuje in postruje sv. Stolica ofenzivo na Češkem in v Jugoslaviji. Tu kakor tam, je obnovila klerikalno stranko, ki jo je spremljala s različnimi gesli, kakor so za ta čas priljučna: Hvalisanje starih »lepih časov«, separatizem, izpodkopavanje državne avtoritete, mežikanje z boljševizmom, izzivanje kulturnih bojev. Kakor je cerkev skozi desetletja zavirala konsolidacijo Italije, tako pri nas in na Češkem po premissijem načrtu meče kamenčke v državno ustrojstvo. Pri nas je organizirala avtonomistično akcijo, pri raznih volitvah je dala ves verski aparat na razpolago, da zmaga federalistična opozicija. Cerkev neti plemenski razdor.

To so sama fakta, ki jih nihče utajiti ne more. Gosp. Pellegrinetti, papežev ambasador v Beogradu, ni nič drugega nego diplomat, ki je v zvezi z organizacijo naših notranjih bojev. Zgražamo se, da boljševiki preko diplomatskih zastopnikov netižno nemire, a v slučaju vatikanskih diplomatov stvar ni nič drugačna. Razlika je v tem, da boljševiški denar donajajo preko granice k nam, klerikalni pa pa taki imetniki, da ga še odnašajo v Rim.

Ni mogoče, da se pri pogajanjih z Vatikanom ta dejstva prezrejo. Zato je opravljena in nuja zahteva, da se država izvzame od tej priliki za bogoslužje v narodnem jeziku, da izključi iz konkordata vsako koncesijo na škodo državne suverenosti in da se zlasti pazi, da naš položaj ne bo slabši, nego je bil v rajni Avstriji. Treba je kot ob sebi umljivo dodati, da mora Cerkev prenehati z vsakim vtičanjem v naše državno pravno opore, zlasti da mora Cerkev prenehati z izigravanjem plemenskih nasprotij. To je prav lahko izvedljivo; samo ako sv. Stolica hoče.

Ta depolitizacija cerkvenega aparata je še v posebnem interesu Slovencev: klerikalna politika nas je pahnila v nasprotstvo z državnim ustrojem, zagazala nas v brezplodno separatistične sanje, nahuškala duhovski stan proti vsem drugim, da paralizira naše ustvarjalne moči. Kakšna moč bi bili Slovenci, če bi ne bili zastrupljeni od SLS in pecepani bratomorni boj, a kaj pa so danes, ko so pod pritiskom škofov poklonili zapiranje klerikalizmu!

Sv. Stolica, ki ji nastanek Jugoslavije ni bil po volji, ker je vse stavila na Avstro-Ogrsko, se osveča naši državi s tem, da en del naroda goni v sabotažo in tako slabi celino in ta del sam. Ta sovražna politika Vatikana se mora javno razpravati; zlasti pa treba ostalim Slovanom polasniti, kaj jih čaka, če se med ne naselijo ljudje domačih imen, a njihovih src, kakor nekateri škofje kot še klerikalnih organizacij.

Umor finančnega ministra kantonske vlade

Peking, 21. avgusta, d. Iz Kantona poročajo, da je neznan Kitajec na javni cesti umoril finančnega ministra tamošnje vlade Lin Tčun-Go. Vest je povzročila v tukajšnjih inozemskih krogih veliko razburjenje. Deprav še ni ugotovljeno, ali obstoja kakav preza s prepovedjo kantonske vlade proti angleški plovi, bi umor že itak napeti položaj še poostrel in otežkočil misijo poveljnika angleške vojne mornarice sir Edvina Sinclaira.

Hongkong, 21. avgusta, a. Umorjeni finančni minister in predsednik kantonske policije tretje internacionale je bil eden najagilnejših boljševiških agitatorjev. London, 21. avgusta. V pokrajini Čečuan na Kitajskem so banditi ugrabili devet angleških misijonarjev in jih odvedli v neznan smer.

Izročitev francoske note odgodena?

Vprašanje vstopa Nemčije v Zvezo narodov. — Zanimiv glas o stališču Češkoslovaške. — Nova nemška zavlačevanja.

Pariz, 21. avgusta, l. Na Quai d'Orsay poročajo uradno, da bo francoski odgovor na nemško noto glede varnostnega pakta izročeni nemški vladi najbrže šele prve dni prihodnjega tedna. Razlogi zakasnitve niso znani.

V vladnih krogih dvomijo, da bi Nemčija pohitela z ureditvijo vprašanja svojega vstopa v Zvezo narodov. Politični pobožaj v Nemčiji ni ugoden Stresemann - Luthrovi vladi, zato ni misli na Stresemannovo potovanje v Ženevo tekom meseca septembra.

«Temps» vprašuje, ali naj se skliče sestanek angleških, francoskih, belgijskih, italijanskih in nemških pravnikov, ki bi proučili način obe in arbitražnih pogodb, da pripravijo teren za uspešna pogajanja, toda tudi v tem slučaju ni mogoče misliti na odločilno diplomatsko akcijo pred oktobrom ali novembrom. Torej v vsakem slučaju prepozno, da bi se mogla Nemčija pripustiti k zasedanju Zveze narodov. Berlinska vlada ne bo službeno poslala za sprejem, dokler zavezniki ne izpraznijo koliaske cone, kar pa se bo zgodilo šele potem, ko bo Nemčija izpolnila vse razorožitvene obveznosti.

Praga, 21. avgusta, d. Iz vladnih krogov poročajo, da je varšavska vest o sestanku zunanjih ministrov Anglije,

Francije, Češkoslovaške in Poljske v Ženevi netočna, ker ni bilo govora o nikaki oficijelni konferenci.

Bivši češkoslovaški poslanik v Rimu, Leon Borski, piše, da Češkoslovaška nikakor ne more pritrčiti, da bi Anglija odločevala o pravici prehoda skozi rensko cono v slučaju konflikta s Poljsko ali Češkoslovaško. Češkoslovaška tudi ne bi bila zadovoljna, ako bi dobila to pravico Zveza narodov, kajti v tem slučaju bi šlo za soglasno dovoljenje, kar na bi mogla Nemčija kot članica Zveze narodov preprediti s svojim protiglasovanjem. Bivši poslanik zaključuje, da prihaja v poštevs samu neposredna pomoč Francije.

Berlin, 21. avgusta, d. Francoska in angleška vlada sta sporočili, da smatrajo pismeno diskusijo o varnostnem vprašanju z drugo Briandovo noto za končano. Nemška vlada se ne namerava udeležiti nobenega posvetovanja v Ženevi, dokler ni končno veljavno rešeno vprašanje njenega vstopa v Zvezo narodov. Ni izključeno, da bo Nemčija predlagala konferenco zastopnikov Anglije, Francije, Belgije in Nemčije, kate-re naj bi se udeležili ministrski predsedniki in zunanji ministri imenovanih držav.

Odplačevanje evropskih dolgov v Ameriki

V septembru se prično pogajanja med Francijo in Zedinjenimi državami. — Francija bo deležna delnih odplačevalnih ugodnosti. — Novo jugoslovensko posojilo v Ameriki? — Coolidge podpisal pogodbo z Belgijo.

Pariz, 21. avgusta, s. »Matin« objavlja naslednje informacije: 16. septembra se bo francoska delegacija, ki ima nalogo, da se bo pogajala z ameriško komisijo glede francoskih dolgov, vkrčala v Le Havre na parnik »Paris«. Francoska delegacija dosepe v Newyork 23. septembra in se bodo pogajanja pričela najbrže 25. septembra v Washingtonu. Sestava francoske delegacije še ni definitivno znana. Poudarja se, da bodo zastopne v njej obe finančni komisiji obeh zbornic in vse parlamentarne stranke, tudi one opozicije. Skoraj gotovo je, da bo delegacija načeloval sam finančni minister Callaux.

Kakor poročajo iz Washingtona, bodo Zedinjene države zahtevale od francoske delegacije za ureditev dolgov povračilo dolgov v 62 letnih obrokih s 3 in pol odstotnimi obrestmi. Ugodnosti se bodo dovolile Franciji le za prvih deset anuitet. Da bi Francija dobila boljše pogoje, bo morala dokazati, da te zahteve ne odgovarjajo njenim plačilnim

možnostim.

»Matin« poroča iz Newyorka, da bo Belgija v najkrajšem času najela v Ameriki posojilo okoli 50 milijonov dolarjev. Tudi Francija in Italija bosta skušali, da dobita vsaka posojilo po 100 milijonov dolarjev. Glede Jugoslavije se govori, da bo ta država poslala meseca oktobra posebno komisijo v Ameriko v svrhu sondiranja terena za novo posojilo.

Vlada Zedinjenih držav je uradno obvestila Francijo in Italijo, da so njihova nadaljna posojila odvisna v prvi vrsti od ureditve vprašanja vojnih dolgov, kar se mora zgoditi do jeseni. Ameriška vlada je odločna, da prisili dolžnike k plačevanju z ustavitvijo nadaljnjih kreditov.

Washington, 21. avgusta, s. Predsednik Coolidge je danes podpisal pogodbo glede belgijskih dolgov. To pogodbo mora sedaj še ratificirati kongres, belgijski zunanji minister je danes odposlal belgijski komisiji dolgov brzozjavne čestitke.

Ugoden razvoj francoske ofenzive v Maroku

Uspešni boji za osvoboditev pokrajine Taza. — Uporna plemena prosijo za pogajanja. — Predaja plemen Tsul in Branes. — Sestanek med Petainom in De Rivero. — Slabi rifovski protinapadi.

Pariz, 21. avgusta, r. Po poročilih iz Feza se je vpliv nove velike francoske zmage pokazal naglo na vsej fronti. Plemena Mesmuda, Alšerif in Bemesda, ki so se že tako pripravljala na kapitulacijo, so že prosila za takojšnjo obnove pogajanj. Uporniki se predajajo v masah. Francoske čete so zasedle greben Djebel in nižno do skrajnih severnih mej plemena Tsul. Številne skupine sovražnikov so položile orožje in prošile za milost. Tudi veliko plemena Branes je prošilo za pogajanja. Zmagovitega francoskega prodiranja so se z velikim uspehom udeležila Francozom naklonjena domača plemena.

Najnovejša poročila potrjujejo, da so Francozi izvojevali v ozemlju Tsul veliko zmago. Mešana brigada, ki prodira na zapadu, je prodira v naglem pohodu do pobočij jugozapadno Djebelguelba, srednja, ki pritiska proti severu, pa je dosegla dolino Udhamar. Vzhodna kolona je zasedla izvir Udhamarja in južna pobočja grebena Tandert. Vse kolone so dosegle zvečer splošno črto Msla-Tandert-Beher in so popolnoma obkrožila greben Tsul. Vsa tamkajšnja plemena so bila ujeta z vsem imetjem in so kapitulirala. Francoske čete so dosegle na nasledovanju dolino Hautebanlig. Pričakuje se napad na prednje postojanke rifskih Kabilov. Pri prodiranju so igrali veliko vlogo tudi letalci. Izvršenih je bilo nad 40 bombardiranj z letali, ki so mnogo pripomogli, da sta plemeni Tsul in Branes kapitulirali. Francoske patrolje prodirajo sedaj brez težav v ozemlje Darelajebda in Uldarbata. Tudi na zapadni fronti se umikajo uporniki.

Danes sta se v Algecirasu sestala maršal Petain in Primo de Rivera. V sled zadnjih uspehov Francozov in Spancev na maroški fronti sta oba generalštaba prepričana, da je končno likvidacija maroškega vprašanja mogoče rešiti samo z odločno ofenzivo proti rifskim Kabilom.

Tetuan, 21. avgusta, s. Rifovci so danes s topovi in strojnicami napadli otok Alhucemas. Španci so močno odgovarjali z ognjem. Sovražno topništvo je bilo uničeno. Španci so imeli 20 mrtvih. Na pomoč je prišlo več španskih bojnih ladij. Otok je vsled ognja zelo trpel.

Pariz, 21. avgusta, s. Kakor poroča »Echo de Paris«, se je večeraj vkrčalo v Marseille odposlanstvo komunističnega akcijskega odbora, da odpotuje v Rabat v Maroku, kjer je nameravalo organizirati komunistično propagando. Ker pa potni listi članov tega odposlanstva niso v redu, jih bodo pri prihodu ustavili ter se bodo morali vrniti v domovino.

Zveza med belim in rdečim boljševizmom?

London, 21. avgusta, s. Kakor poroča »Daily Herald«, se je Čičerin odločil prebiti svoj dopust v Capri, kjer se bo pogajal za sklep prijateljske zveze z Italijo. Govori se, da skuša D'Annunzio že dalj časa vzpostaviti dobre odnose med Italijo in Rusijo. Glede tega je mnogo razpravljal z ministrskim predsednikom Mussolinijem, ko ga je ta obiskal v Gardonu.

Sionistični kongres

Dunaj, 21. avgusta. Na sionističnem kongresu je bil sprejet predlog, naj se zahteva od Zveze narodov posojilo v znesku 10 milijonov dolarjev za gospodarsko obnovo Palestine. Dalje je bilo sklenjeno, da se osnuje industrijska banka za Palestino.

Oba shoda, ki ju je za danes sklicala »Frontkämpfervereinigung« sta potekla docela mirno. Tudi zborovanje narodnih socialistov, kateremu je prisostvovalo približno 2000 oseb, je poteklo mirno.

Kuga na Grškem

Atena, 21. avgusta, k. Kakor objavlja zdravstveni urad, so bili na parniku, ki je prišel iz Aleksandrije v Pirej, ugotovljeni trije slučaj kuge. Dva bolnika sta že umrla.

Redukcija mezd v državnih rudnikih

Prvi socijalnopolitični ukrep ministrstva za šume in rude. — Pogajanja v Sarajevu razbita.

Sarajevo, 21. avgusta, r. Pogajanja med delegati ministrstva za šume in rudnike ozir. rud. direkcije ter rudarji iz državnih rudnikov so se razbila, ker rudarji niso pristali na sledeče pogoje države: ukinjenje družinskih doklad ter premij za neoženjene delavce, ki so se delile zato, da bi privabili čim več neoženjenih rudarjev, dalje ukinjenje doklad za obleko in dnevnice za dneve, ko se ne dela. Kot odškodnino za to je ponudila država 15 do 20 odst. povišanje osnovnih plač. Kar se tiče cen in dobave življenjskih potrebščin je državna uprava privolila, da ostane kakor dosedaj. Rudarji so te pogoje odklonili in zahtevajo, da se poviša osnovna mezda za 40 odst., in sicer radi ukinjenja navedenih privilegijev. — Delegati ministrstva za šume in rude so mnenja, da ne pride do stavke, ker delavstvo nima na razpolago nobenega fonda. Vrh tega ima država na razpolago 5000 vagonov premoaga, kar znači, da more v slučaju stavke vzdržati vsaj 15 dni brez škode za promet.

Beograd, 21. avgusta, p. V gospodarskih krogih prevladuje mnenje, da si je ministristvo izbralo neprimeern čas za ureditev mezdnih prilik v državnih rudnikih. Stojimo namreč neposredno pred jesensko sezono, ko se bo rabilo mno-

go več premoaga nego po leti. Ko bi prišlo do stavke, je gotovo, da bodo industrijska podjetja, zlasti pa železnice, hudo prizadete.

Sarajevo, 21. avgusta, p. Tudi rudarji iz Velenja so poslali svoje zastopnike v Sarajevo, da se udeležijo pogajanj z rudarsko direkcijo radi ureditev mezd. Zastopniki velenjskih rudnikov so navajali, da imajo rudarji državnega rudnika v Velenju 4 do 5 Din dnevno (na ših) manj kakor n. pr. rudarji v trboveljskem rudniku. Razen tega pa delajo v Velenju samo 4 do 5 dni v tednu ter počivajo poleg nedelje vsaj še en delavnik na teden. Prošli mesec so delali v Velenju samo 19 dni, medtem ko so drugi rudniki v Sloveniji zaposlili svoje delavce do 26 dni. Ze zaradi nezaposlenosti zaslužijo rudarji v državnem rudniku v Velenju vsaj 25 odst. manj kakor drugi rudarji v Sloveniji.

Beograd, 21. avgusta, r. Pri pogajanjih radi ureditve meznega vprašanja v državnih rudnikih so se delegati delavcev sklicevali na to, da zaslužijo rudarji v privatnih rudnikih mnogo več kakor v državnih. Radi tega je minister za šume in rude dr. Nikić odredil komisijo, ki ima ugotoviti mezdne razmere v privatnih rudnikih.

Migljaji in komentarji za Radića

Stjepan Radić dobil migljaj, naj ne hodi med radikalne seljake. — »Vreme« in drugi listi pišejo, naj Radić ne vrši več inspekcij po ministrstvih.

Beograd, 21. avgusta. Stjepan Radić je posejil danes dopoldne že v drugiš Aco Stanojevića. Kakor je zvedel vaš dopisnik, je Radić na dolgo in široko govoril o razmerah v narodu in proslavljal radikalno stranko, njene zasluge in sposobnosti njenih voditeljev. Obenem je izjavil, da bo kmalu posetil Srbijo, posebno Knjaževac. Kakor je doznal vaš dopisnik iz verodostojnega radićevskega vira, je dobil Stjepan Radić od radikalov migljaj, naj čimprej zapusti Beograd, ker radikalni nikakor ne morejo dovoliti, da bi Radić zahajal med seljake.

Beograd, 21. avgusta, p. Današnja »Reč« komentira bivanje Stjepana Radića v Beogradu in pravi, da je imel poleg sprejemanja instrukcij za svoje delo v Ženevi tudi

drugo misljo, da namreč pregleda radićevska ministrstva v svojstvu vrhovnega inspektorja. Po inspekciji je g. Radić izjavil, da je vse v redu, da gre dobro in da je zadovoljen. Z njim je bila tudi ga. Marženska. Mi ne bi imeli ničesar proti temu, če kdo inspicira ministrstva. Čudno je samo to, če vrši to inspekcijo neparlamentarna oseba, ki je do večeraj sedela v zaporniki radi veleizdaje. To je, kar zamerimo mi in kar zameri tudi sporazumski tisk samo bližje. Zagrebške »Novosti« rahlo opominjajo Radića, naj ne dela več podobnih inspekcij. Nocojšnje večerno »Vreme« se okorišča s tem opominom zagrebških »Novosti« in daje g. Radiću na znanje, da res ni želeli več takega nastopanja g. Radića.

Radićevce poslovalo v Beogradu

Pred odhodom iz Beograda je večeraj Stjepan Radić dal novinarjem dolgovézno izjavo o vseh mogočih vprašanjih. — Silno hvali radikale ter pravi, da je treba drugače misliti v opoziciji drugače pa na vladi.

Beograd, 21. avgusta, p. Pred svojim odhodom iz Beograda je dal g. Stjepan Radić v hotelu Paris novinarjem dolgo politično izjavo. Med drugim je dejal, da odnaša iz Beograda vrlo dobre vtise. Ljalne novinarje ima zelo rad. G. Radić pravi: Nekateri novinarji so pogrešno zabeležili, da sem vršil inspekcijo po ministrstvih. Vršil pa sem prijateljske posete, kakršne lahko dela vsakdo.

G. Radić posebno hvali g. Aco Stanojevića in pravi, da za je on pozval naj pride v Knjaževac. G. Aco Stanojević pravi, da je hotela sreča in previdnost božja, da je baš g. Pašić sprejel in ustvaril sporazum. Jaz sem odgovoril g. Stanojeviću, kakor sem to isto rekel tudi g. Ljubi Zivkoviću, da bi bil mogel ta sporazum napraviti nekdo drugi, mogel ga je napraviti Ljuba Davidović, ki je jako dober, pošten in značajan mož. Jaz to vedno naglašam.

toda to ni dovolj za politiko. Treba je imeti stranko, v kateri obstoja stvarni šef, toda samo pri Davidoviću je deset šefov. Tudi zemljoradniki so prihajali na seje bloka le kot opazovalci. Kakor se je kaj sklopalo so govorili, da morajo vprašati klub. Tako lahko delajo gotove ameriške države, ne pa klub štirih, petih poslancev.

O delegatih določenih za Zvezo narodov in o tozadevnih sejah pravi g. Stjepan Radić da takih sej še ni doživel. To je vrhunc mojih vtisov, in jaz sem uvidel, da bo naša delegacija kompaktna in aktivna. Vsi delegati so delovni in tudi kvalitativno vrlo dobri možje. Sklenili smo, da bomo živeli štedljivo in delali v Ženevi vse sporazumno. Delegacija je reprezentanca države in naroda in ona mora kot taka ostati. Sedaj je delegacija zelo dobra, ne samo radi mene, toda tudi radi mene, se razume.

Brzovlak Zagreb-Dunaj se ukine?

Zagreb, 21. avgusta, p. Večeraj in danes se je vršila konferenca delegacije avstrijskih železnic in naših železniških zastopnikov. Avstrijci zahtevajo, naj se ukinejo direktni brzi vlaki Zagreb-Dunaj in obratno, češ, da je frekvenca na imenovanih brzovlakih prevelika. Avstrijski delegati predlagajo, da se ohrani direktni brzovozni promet samo na pregi Dunaj-Zidani most-Ljubljana-Trst, da pa bi imeli ti brzovlaki zvezo z Zagrebom na Zidanem mostu, kakor je to bilo že prej. Vse kaže, da ta predlog ne izhaja originalno iz avstrijskih krogov, temveč, da so tu vmes italijanske aspiracije, da se odvrne promet tujeve čimbolj proč od Jugoslavije proti Trstu.

Velika železniška nesreča

Suñdo (Colorado), 21. avgusta, k. V bližini Granite sta trčila dva turistovska vlak. Dva železniška nameščena sta bila ubita, 75 potnikov je bilo ranjenih, med njimi 15 težko.

Justifikacija komunistov na Poljskem

Variava, 21. avgusta. Tokajšnje sodišče je potrdilo obsojdo treh komunistov, ki so streljali na poljske uradnike. Ker je bila prošnja za pomilostitev odbita, je bila smrt na obsodba danes izvršena.

Konferenca radi odnošajev med Jugoslavijo in Albanijo

Beograd, 21. avgusta, r. Zunanji minister dr. Nintić je imel danes daljšo konferenco z albanskim notranjim ministrom Cena begom. Razpravljal je z njim posebno vprašanje razmejitev, o trgovskih zvezah, o kašički akciji in drugih vprašanjih, ki so tičejo odnošajev med Albanijo in Jugoslavijo.

Stavka bančnih uradnikov v Parizu

Pariz, 21. avgusta, k. Delovni minister je danes sprejel ravnatelje raznih bank in delavnih zavodov ter jim sporočil zahteve bančnih uradnikov. Kakor doznava »Intransigeant«, so ravnatelji pod gotovimi pogoji pripravljeni sprejeti v službo vse stavkujoče. Za dneve stavke bi se sicer ne bi izplačale plače, vendar pa bi se te vsote moglo dobiti z nadurami. Povišanje plač, ki ga objavljujejo ravnatelji ne dosega zahtev uradnikov.

Deputacija klobučarjev pri trgovinskem ministru

Beograd, 21. avgusta, p. Minister trgovine in industrije je sprejel danes deputacijo tvorničarjev klobukov in obrtnikov klobučarjev, ki so zahtevali, da se poviša uvozna carina za izdelane in polpredelane klobuke.

Verski pokret v Istri

Istrsko ljudstvo prestopa v pravoslavje, da spasi svojo narodnost. O tem novem, vse pozornosti vrednem pokretu izmučenega in trpinčenega istrskega življa prinaša splitska «Pobeda» daljši članek, iz katerega posnemamo:

«Poleg ostalih sredstev za denacionalizacijo jugoslovenskega dela v Istri služi Italiji tudi katoliška cerkev. In kar je najstrašnejše: ravno duhovniki naše krvi in našega jezika! Ravno obratno od onega, kar se je godilo v dobi narodnega preporoda, ko je duhovništvo bilo med najjačimi buditelji narodne zavesti.

Toda v zvezi z akcijo Italijanov in robov naših izrodov te zadnje čase opaža v istrskih selih spontana reakcija. Da se čim jače odpre vsemu, je ljudstvo začelo prestopati — v pravoslavje! Tu ho vsaj moralno zaščiteno in versko diferencirano. Prestopanje v pravoslavje se je iz posameznih primerov pretvorilo v narodni pokret, ki se vedno bolj širi. Istrskih izrodov povzroča ta najnovejši pojav vedno večje brige. Pokret se vedno močnejše javlja v srednji in istočni Istri, okrog Učke in v Čičariji.

Klerikalci to seveda smatrajo za nekaj grehov ter obžujejo, posebno dr. Stangerija in Starega, Apelirajo na ljudstvo preko svojih svečnikov in svojega tiska, toda širjenja pokreta ne morejo več preprečiti. Jezuitsko tarnajo, da bi nastala dva verska tabora in s tem velik jez za dolgo bodočnost. Krokodilove solze! To je samo strah pred sigurno opasnostjo, da izgubijo vso svojo čredo.

Klerikalci niso bili niti najmanj sentimentalni, ko so v imenu katoličanstva dvigali krik in molitvo proti najboljšim narodnim voditeljem, ki uživalo zaupanja istrskega ljudstva. Niti malo niso pomislili na posledice, ko so skušali razdvojiti narodne vrste ter s tem storiti največjo uslugo italijanskemu tlačitelju. A zdaj — zakaj tarnajo zdaj? Morda zato, ker istrski rodoljubi vodijo doslej najboljšo akcijo za spajanje našega naroda v Istri pred italijanskim vsiljevanjem.

Mi nimamo nikakega sentimentalizma pa tudi nikake mržnje napram nobeni religiji. Samo religija jugoslovenskega nacionalizma nas lahko navduši in vodi. Zato vse ono, kar jači in rešuje naš narod, vse ono, kar mu daje nove življenske sile, sprejemamo in pozdravljamo. In verujemo, da bo najnovejši pokret jugoslovenskih rodoljubov v Istri presodnega pomena, in da bo kot najčvrstejši zid branil naš narod pred poplavo in potopom. Razmere, v kakršne so spravili naše istrsko ljudstvo, so mu sugerirale najenergičnejše ukrepe, pa kadar gre za njegovo rešitev, naj mu bo to pot v luko spasa.

Pomirjenje Evrope

Kaka strašna napetost je bila zavladala med glavnima nasprotnima taborama širom zapadne in srednje Evrope, ko so francoske čete v svrhu sankcij vkorakale v velika poruhrska rudarska in industrijska središča. Nemci so organizirali pasivni odpor, zrušili radi tega svojo valuto in z besedami in dejanji podžigali na upiranje do skrajnosti. Ali vse to je bilo brezuspešno. Poruhrski konflikt se je rešil drugače, ne po željah berlinskih ekstremistov, ki so sanjali o revanži, tudi ne popolnoma po načrtih skrajnečev z druge strani.

Baš sedaj ob zaključku poruhrske afe-re, ki je bila dolgo takorekoč osrednja evropska zadeva, je zanimivo, gledati nazaj na razvoj burnih povojnih let. Koliko je tekoma kampanje radi Poruhrja izšlo širom Evrope člankov, brošur in knjig, ki so pisale o povojni Evropi, o njenih problemih in konfliktih, kalem bodočih silnih zapletitvah. Domala vse te razprave so izzevele pesimistično. Iz večine je odsevala bojazan, da postanejo določbe mirovnih sklepov, ki so formalno zaključili svetovno vojno, v novim vojnem, ne pa temelji novi mirovni dobi v medsebojnem razmerju med narodi.

Danes je pač mnogo manj pesimizma glede mednarodnih političnih odnosov. Pokazalo se je, da se da marsikak konflikt, ki se zdi na prvi pogled neizbežen, izraziti na način, da se ni treba bati ogroznosti mirovnega stanja. Odnosaji med Francijo in Nemčijo se gotovo še vedno ne morejo imenovati normalni, v pravem pomenu besede, ali nihče ne more tajiti, da se je izvršilo izdatno pomirjenje, ki bo pomagalo tudi v bodoče osti medsebojnih divergenc do potrebne mere ublažiti. Nedvomno, viri nasprotstev ostanee, toda prav tako je treba včasih popustiti, včasih omiliti svoje zahteve, ter jih spraviti v sklad s tem, kar nočejo in hočejo sosedje. Kritiki povojnega političnega stanja, temelječega na mirovnih pogodbah, morejo kljub vsemu vendarle uvideti, da se je Evropa izdatno pomirila, da so se poleg ublažitve nemško - francoskega nasprotstva zmanjšale napetosti tudi na drugih kritičnih področjih. Jugoslovensko - italijanski konflikt, ki je toliko časa vzbujal bojazan diplomatov, je sedaj popolnoma poravnal, izravnal sicer enostransko, na veliko jugoslovensko škodo, toda s stališča evropskega opazovalca, ki premostriva zadevo s perspektive londonskega pakta, izravnal vendarle skompromisno formulo. Odnosaji med Poljsko in Češkoslovaško, med Avstrijo in sosedji, povsod se mora konstatirati izdatno ublažanje. Celo Madžarska, ki se odkljuje po izredni politični trdoglavosti, po zakrknjenih revanžnih in habsburgovskih fantazijah, je

moralno odstaviti vse te ekstremnosti z dnevnega reda in se pomiriti z obstoječim stanjem. Da ni par nesrečnih irendentistično - političnih organizacij, bi morali isto trditi še v večji meri o Bolgarski.

Razmerje med sovjetsko Rusijo in Evropo se je istotako zboljšalo. To zveni morda danes na prvi pogled paradokso, a je kljub temu resnično. Zakaj v zadnjih letih se je pokazalo, da je revolucionarni komünizem v srednje- in zapadnoevropskih državah premagana bolezen, zato nevaren; pokazalo se je, da je sovjetska Rusija za dolgo dobo nesposobna, da bi mislila na kake oborožene akcije. In to je ustvarilo ono atmosfero olajšanja, ki obvlada danes občutke Evrope glede razmerja do sovjetske Rusije, čeprav ta še poskuša ruvati v izvenevropskih področjih.

Nedvomni so tedaj znaki, da se Evropa ipak naglo pomirja in da je doba mrzlične napetosti in skrajne razburljivosti, ki je značila prva povojna leta, že za nami. Seveda, kadar je zares upal, da nastopijo kdaj zlati časi splošnega bratroljubja in večnega svetovnega miru, ta more biti še vedno pesimist in nezadovoljevež. Drugi, realistični misleči, pa moramo priznati, da homo kmalu dosegljivo dobo, ko bo ostalo med nami le še toliko nasprotstev in kali za konflikte, kolikor je pač tega običajno v odnošajih med narodi.

Mi, ki smo si zgradili svojo svobodo in samostojnost na razvalinah vojnih let in imamo danes življenski interes na tem, da ostane današnje politično stanje v Evropi čim dalje časa nespremenjeno, se moremo tega splošnega evropskega pomirjenja, ki se izraža zopet te dni ob evakuaciji Poruhrja, samo veseliti.

Pomorsko oboroževanje

Veliki japonski manevri.

Iz Washingtona poročajo, da namerava predsednik Coolidge ob priliki prihodne pomorske razorožitvene konference predlagati odpravo vseh velikih bojnih ladij.

Sodeč po izjavah merodajnih osebnosti, se zdi, da bi Velika Britanija v splošnem ne nasprotovala temu predlogu. Tudi v ameriških pomorskih krogih so vzeli predsednikovo namero blagohotno na znanje, toda s pogojem, da mora ostati enako razmerje moči v smislu sklepov zadnje washingtonske razorožitvene konference.

To razmerje sedaj ne obstoja. Velika Britanija ima največje število velikih bojnih ladij, japonska mornarica pa dosega po moči skoraj ameriško.

Predsednik Coolidge želi skorajšnje sklicanje razorožitvene konference, da se prepreči gradba novih velikih križark, ker sta bile Francija in Italija pooblaščen, da moreta v letu 1927. zgraditi po eno veliko križarko, Anglija in Zedinjene države po dve in Japonska eno.

Znižanje tonaže glavnih enot vojne mornarice bo imelo za posledico, da se bo zvišala važnost trgovske mornarice kot rezervne sile. Zato bodo morale Zedinjene države vzdrževati veliko trgovsko brodogradnjo, tudi če bo v to svrhu potrebna državna podpora. Ze sedaj zahteva O'Connor, predsednik «Shipping Boarda» 5 milijonov dolarjev subvencije za vzdrževanje dokormornice «Leviathana».

Japonski načrt o protimanevrih japonske vojne mornarice, ki naj bi bili odgovor na ameriške manevre, je po mnenju predsednika Coolidgea dokaz za nujnost razorožitvene konference, ki naj bi deloma odstranila ameriško - japonsko nasprotstvo, deloma pa naj bi omejila novo oborožitveno tekmovanje na morju.

Manevri japonske vojne mornarice se bodo vršili med 4. in 16. oktobrom v Tihem oceanu. Udeležilo se jih bo 50 bojnih ladij, 80 hidroplanov in en zrakoplov. Ze te številke pričajo o nenavadnem pomenu letošnjih japonskih manevrov. Poleg tega pa pridejo prvič v poštev manjši križarke, hitre torpedovke, velike podmornice in letala — vse v smislu washingtonskega dogovora.

Razvoj japonske vojne mornarice je razočaral razne evropske izvedence, ki so trdili, da Japonska ne bo nikdar ustvarila močnih edinic in še manj prvovrstnega letalstva. Toda odkar so Francozi pred dvema letoma reorganizirali japonsko letalstvo, je napravila Japonska na tem polju ogromne korake.

Manevri se bodo vršili na skrajni japonski predstraži v severnem Tihem oceanu, to je med celino in boninskimi otoki. Del mornarice bo izvedel napad na Ise - Bay, drugi del pa bo branil boninske otoke. Sodelovalo bo 80 hidroplanov.

Do sedaj je skrbela Japonska samo za obrambo svoje obale, da bi mogla v slučaju vojne dobavljati iz azijske celine surovine, riž in druge življenske potrebščine. Letošnji manevri pa so prvi poskus defenzive v severnem Tihem oceanu v smislu izjave, ki jo je podal general Sato, da je Japonska z zaščito kitajske obale in japonske celine tako varovana, kakor bi živeli vsi Japonci v dobro zastraženem vrtu.

Japonci so razumeli priprave svoje vlade za slučaj sovražnega napada in podpirajo tozadevno vladno stremljenje v taki meri, da bo vlada najbrže že v prihodnjem proračunu postavila znesek 260 milijonov jenov za gradbo pomoznih bojnih ladij!

Po poročilu londonskega «Daily Telegrapha», je japonska vlada odpovedala za letos manevre na kopnem, in sicer iz razlogov štedljivosti. Iz japonskih vojaških krogov se doznava, da so manevri celokupne vojske preloženi na

prihodnje leto. Manevri naj bi se vršili v Mandžuriji radi razsežnosti prostora, da se izrabijo skušnje svetovne vojne glede velikih topov, kar je na omejenem japonskem ozemlju nemogoče.

Politične beležke

+ Iz starih spominov. Prelistavaljoč vojno literaturo je splitska «Pobeda» prevzela iz teksta dr. Trumbičeve konference v Francosko-srbskem društvu nastopni citat, tiskan v «Bulletin Yougoslave» br. 26 iz leta 1917: «Umestno je, da poudarimo, kakšne važnosti je enotna ustava za celo državo. Z njo se izključuje ideja konfederacije. Takšna federacija bi namreč značila zedinjenje več držav, ki bi imele pravico vstopiti ali ne vstopiti v enotno državo, odnosno izločiti se iz nje po mili volji. Tega mi nočemo. Nam ne gre za zedinjenje več držav, marveč za ujediničenje enega in istega naroda v eno enotno državo. Kakor zdaj imamo enoten narod, tako naj bo tudi naša država enotna. Smo tako bo mogel živeti enotni solidni organizem, ki bo celemu narodu zasilural njegove življenske, moralne in materialne interese...» Toliko za karakterizacijo dr. Trumbiča, ki je danes najpopolnejši antipod Stjepana Radića — kar se tiče prevrtljivosti in vrtoglavosti.

+ Snovanje «Hrvatske revizionistične stranke». Beograjsko «Vreme» objavlja dopis iz Zagreba, ki najavlja, da bo Hrvatska zajednica v dolednjih dneh likvidirala, mesto nje pa se bo osnovala «Hrvatska revizionistična stranka» (HRS). Ta bo v svojem programu zahtevala revizijo ustave in federalistično ureditev države. Bo pa vseeno monarhistična. V zvezi s tem se govori, da se Radičev disident Mato Jagatić oddvoji od svojih tovarišev ter pristopi novi stranki, ali pod pogojem, da ponre likvidira Hrvatska zajednica. Glede ostalih radičevskih disidentov pa še ni znano, v koliko bi bili naklonjeni novi HRS.

+ Ljuba Jovanović o Dalmaciji in privrednih čudeših. Ljuba Jovanović, ki se zdaj muči v Splitu, je podal o situaciji v svojem volilnem okraju sledečo izjavo: «Te dni, kar prebivam v Dalmaciji, sem uvidel, da je svet povsem zadovoljen z novo politično situacijo. Vse skrajnosti morajo izginiti. Svet je začutil, da je prišel čas, da se lotimo novega političnega dela, ki bo i gospodarsko i kulturno dvignilo našo državo. Jadranska izlozba je odkrila našo moč. Na njej se vidijo proizvodi, katerih nismo niti slutili. Ž njimi je potrjena teza, da Dalmacija ne bo pasivna. Na naše veliko iznenadenje se je spoznalo, da se je tekoma šestih let po vojni marsikaj započelo in da bo privatna inicijativa s podporo države ustvarjala privredna čudesa...» Optimizem Ljube Jovanovića je vrlo drag in prikupen, pa domala ne moti niti to, da je izrečen — v njegovem volilnem revirju.

+ Radikalsko ogorčenje nad Radičevim demagogijom v Beogradu. Radičev obnašanje v Beogradu, posebno pa v Jajincih pri Avali, ni moglo več zadržati ostrega ogorčenja, ki je našlo izraz tudi v radikalskih novinah. Tako «Večernje Vreme» poudarja: «V zvezi z Radičevim bivanjem v Beogradu se ipak ena okolnost komentira vrlo nepovoljno — a to je malo neprimerno obnašanje gosp. Stjepana Radića včeraj v Jajincih. Smatra se, da bi za razvoj dobrih odnošajev med radičevci in radikali, za soglasje in medsebojno zaupanje članov vlade bila neobhodno potrebna večja obzirnost šefa HSS namram svojim političnim prijateljem in v interesu njihovega občega ugleda.» Z veseljem tudi isto «Vreme» ponatiskuje članek iz nekega zagrebškega lista, ki primerno kritizira Radičevu inspiciranje kraljevskih ministrstev, imenuje ga «vrvnega kontrolorja»... Vsekakor se vedno bolj vidi, da imajo radikali z Radičem neprestane križe in težave. Stvar je tem hušja, ker so pri Radiču vse lekcije, bode grobe bode fine, kakor bob v steno.

+ Uspehi SLS. Slovenski klerikalci ne morejo pokazati od početka ustvaritve Jugoslavije niti enega uspeha v prid slovenskemu ljudstvu. Vse njihovo delo je obstajalo v razdiranju in oviranju konsolidiranja razmer v naši državi in če kljub temu vladajo v državni upravi, prometu, gospodarstvu in drugih panogah državnega življenja znošnejše razmere kakor taktar, ko so imeli slovenski klerikalci v Beogradu še nekoliko vpliva, je to zasluza samostojnih demokratov, ki so odbili njihova defetistična stremjenja. Tega uspeha samostojnim demokratom ne more nihče odrekati. Ne spuščamo se danes v navajanje podrobnega dela samostojnih demokratov za dobrobit slovenskega ljudstva, ker bi nas predaleč zavedlo in ker smo to že ponovno storili. Najmanj pa se čutimo dolžne to storiti na poziv «Slovenca», ki je sploh še dolžan odgovor o uspehih politike 20 poslancev njegove stranke. «Jutro» je zapisalo, da bi slovenski demokrati, ako bi jim slovensko ljudstvo dalo vsaj polovico toliko volilnih kroglic kot SLS, mogli zadobiti Slovincem popolno zadovoljstvo. Na to je odgovoril včerajšnji «Slovenec», da slovensko ljudstvo tega zato ni storilo, ker zaslug SDS nikjer videlo ni in ker sodi samo po vidnih dejanjih. Če bi ta «Slovenec» trditev držala, potem bi se predvsem zgodilo, da bi klerikalna stranka ne dobila niti enega mandata. Mi pa vemo, da si je klerikalna stranka pridobila svoje glasove z nezasišanim verskim terorjem, z nečuvno zlorabo cerkve in vere ter vseh tistih verskih sredstev, s

katerimi razpolaga klerikalna dnhovščina in njena stranka, da obdrži v svojih rokah naše pobožno ljudstvo. O tej stvari se je govorilo že v Narodni skupščini in tudi drugod. Dejstvo je, da bi klerikalne stranke sploh ne bilo, ako bi ne zlorabljala vere v svoje politične namene, in da se ima za svoje mandate zahvaliti edinole tej zlorabi. Ako bi slovensko ljudstvo moglo prosto verskega terorja nepristransko presoati med resničnim delom SLS in SDS na političnem, kulturnem in gospodarskem polju, bi brezdvomno oddalo svoje glasove samostojnim demokratom. Da pa se bo to zgodilo prej ali slej, jamčijo ne samo neuspehi klerikalne politike, ampak tudi resni in stvarni boj, ki ga vodijo samostojni demokrati proti klerikalizmu. Znamenaja v tej smeri se že precej očitno kažejo tudi v raznih klerikalnih trdnjavah, najbolj pa v nezadovoljstvu, ki vlada v vrstah klerikalne stranke nad politikoj njenega vodstva.

+ Kako je Bog ustvaril svet in drugo. Tudi to je gosp. Radić objasn timer Beogradu (odnosno seljakom v Jajincih pri Avali). In sicer zopet na svojstven, izvirnen način, kakor tega ne beleži nobena vera na svetu: «Bog je ustvaril samo seljaka, nikakor pa grofa ali popa, marveč je dejal Adamu, da naj v potu svojega obraza obdeluje zemljo. Zato je treba delati vseh sedem dni. Počivajte je bilo avstrijska metoda. Ako ljubiš, a ljubav je osnova vsega, moraš tudi delati!»... S tem se odkriva nadaljnje razodetje, da je tudi sedanjo vlado RR ustvaril Bog, ker je «seljaska vlada» in že v svojih besedah vsebuje simboliko Radičeve politike: Radić, radić, rad imeti, radikali. A tudi kot socialni politik se nam razodeva gosp. Radić v omenjenem govoru. Obeta se srečni Jugoslaviji in njenemu delavstvu 7 delovnih dni na teden, kar je posebno kanljivo v dobi, ko ministrstvo za šume in rube pod upravo radičevca gosp. Nikića «ponuja» rudarjem v državnih rudnikih primerno redukcijo mezd...

— Tajne organizacije v Nemčiji. Neki bivši član desničarsko radikálnih tajnih organizacij v Nemčiji opisuje v zadnjem zvezku revije «Weltbühne» delovanje teh društev, ki zasledujejo v prvi vrsti vojaške cilje. Ta društva so «Stahlhelm», «Jungsturme», «Reichsflagge» in «Wilking». Nadelje so prevratne organizacije «Brigade Erhardt», «Consuls», «Oberlands», «Rosbach» in «Schwarze Reichswehr». Med voditelji teh organizacij vlada velika nesloga, ki prihaja na dan ob prilikah raznih nacionalističnih manifestacij.

— Kitajsko-angelski konflikt. Iz Londona poročajo, da je angliški viceadmiral Sinclair odpotoval iz Hongkonga v Kanton. Njegovo potovanje je v zvezi z odredbami kantonske vlade proti angliški plovlbi. Admiral bo v lastnosti vrhovnega poveljnika britanske pomorske postaje ukrenil potrebne korake za varstvo angliške plobove.

— Kriza v ameriški rudarski industriji. Po poročilih iz Newyorka so se pogajanja med delodajalci in rudarji izjalovila. Ameriška rudarska zveza namerava 1. septembra proglasiti splošno stavko vseh rudarjev.

— Italijansko delegatstvo za Zvezo narodov tvorijo: senator Scialoja, podtajnik v zunanjem ministrstvu Grandi, publicist Coppola in nadomestni delegati Cavazzoni, general De Marinis, senator prof. Cippico, senator Cirio, poslanec Belloni, Suvich in polnočni minister Medici del Vascello.

— Varnostni pakt in Italija. «Corriere della Sera» piše, da Italija ne sme manjkati na konferenci, ki bo razpravljala o varnostnem paktu, ker se bodo na tej konferenci položili temelji za politiko nove Evrope. Obenem pravi, da je dobro znamenje, ker so vse države uvidеле potrebo kompromisa v varnostnem vprašanju.

— Obsedno stanje v Bolgariji se bo po poročilih iz sofijskih vladnih krogov ukinito istočasno s otvoritvijo jesenskega zasedanja sobranja v prvih dneh meseca septembra.

Po svetu

— Tajne organizacije v Nemčiji. Neki bivši član desničarsko radikálnih tajnih organizacij v Nemčiji opisuje v zadnjem zvezku revije «Weltbühne» delovanje teh društev, ki zasledujejo v prvi vrsti vojaške cilje. Ta društva so «Stahlhelm», «Jungsturme», «Reichsflagge» in «Wilking». Nadelje so prevratne organizacije «Brigade Erhardt», «Consuls», «Oberlands», «Rosbach» in «Schwarze Reichswehr». Med voditelji teh organizacij vlada velika nesloga, ki prihaja na dan ob prilikah raznih nacionalističnih manifestacij.

— Kitajsko-angelski konflikt. Iz Londona poročajo, da je angliški viceadmiral Sinclair odpotoval iz Hongkonga v Kanton. Njegovo potovanje je v zvezi z odredbami kantonske vlade proti angliški plovlbi. Admiral bo v lastnosti vrhovnega poveljnika britanske pomorske postaje ukrenil potrebne korake za varstvo angliške plobove.

— Kriza v ameriški rudarski industriji. Po poročilih iz Newyorka so se pogajanja med delodajalci in rudarji izjalovila. Ameriška rudarska zveza namerava 1. septembra proglasiti splošno stavko vseh rudarjev.

— Italijansko delegatstvo za Zvezo narodov tvorijo: senator Scialoja, podtajnik v zunanjem ministrstvu Grandi, publicist Coppola in nadomestni delegati Cavazzoni, general De Marinis, senator prof. Cippico, senator Cirio, poslanec Belloni, Suvich in polnočni minister Medici del Vascello.

— Varnostni pakt in Italija. «Corriere della Sera» piše, da Italija ne sme manjkati na konferenci, ki bo razpravljala o varnostnem paktu, ker se bodo na tej konferenci položili temelji za politiko nove Evrope. Obenem pravi, da je dobro znamenje, ker so vse države uvidеле potrebo kompromisa v varnostnem vprašanju.

— Obsedno stanje v Bolgariji se bo po poročilih iz sofijskih vladnih krogov ukinito istočasno s otvoritvijo jesenskega zasedanja sobranja v prvih dneh meseca septembra.

Dopisi

ŠIŠKA. Naša sokolska deca in naraščal sta priredila dne 8. in 9. avgusta v šolski telodavnici prelepo mladinsko igro «Pehta», ki je zelo dobro izpadla v vsakem oziru. Vse je bilo zadovoljno in marsikomu je sedaj žal, da je zamudil priliko. Prireditev je nudila obiskovalcem za 2. oziroma 5. Din premmno lepe duševne hrane. — Dne 22. in 23. avgusta ob 20. uri se vrši druga lepa prireditev v istih prostorih in z isto vstopnino, na kar opozarjamo cenj. ljubitelje mladine. Odzovite se v obilnem številu in podprite nas.

Zabnica. Zveza kmetskih fantov in deklet je imela zadnje nedeljo na Cegnarjevem vrtu svojo prvo veselico. Ker politika samostojnih kmetov resnejšim ljudem že zdavnaj preseda in ker vedo, da je tudi Zveza zadnji potkus in rešilni kilc, je bila udeležba zelo slaba, veselica samo domača, brez dotoka okoličanov. Igrala je domača godba, o kateri pravilo, da je samostojno kmetijska in namerava baje posetiti Krško, pa se na razne opomine, ki so umestni, sedaj pomišljajo.

SKOFJA LOKA. Zadnje dni so se vršili nabori in škofoleški in kranjski okolič. V splošnem je bilo letos mnogo manj potrjenih kakor običajno. Toliko bolj objestni so pa, kar jih je bilo potrjenih. Da je pilanost, resnična ali samo simulirana, pri nas nekaj obilnatnega, je skoro razumljivo, čas bi pa že bil, da nehajo s pretepi in neumestnimi šalami. Naborniki iz neke vasi blizu Zabnice so vzeli nekemu posestniku nekaj skafov in jih razbili, nekemu kočarju so pa sneli vežna vrata. V torek je bil

nabor bitenskih fantov. Imeli so godce, pili so in se nazadnje stegli. Nabornik je padel z nožem nabornika v stegno, nadaljni potek pretepa pa so preprečili orožniki, ki so najbolj objestno trojico zaprli. Dva so naboru izpustili, krivca pa so obdržali kranjskih sodniških zaporih, kjer si bo obgladil kri in dajal odgovor za svojo veliko kjarajo.

SV. ANDREJ. Tu je umrl v nedeljo posestnik Ciber. Dopoldne je bil še v Škofijski Lokl in nakupil za žeganje mesa in nekaj priboljškov. Pri kosilu mu je postalo nenadoma slabo, in je čez nekaj minut umrl. Jutro mu je zašla v sapnik. Pokojnik je bil enogrišen in tipičen hrbovec, znan po svojih ostrih nastopih z bivšim župnikom, ker za nobeno ceno ni hotel opustiti naprednega časopisja. Blag spomin odločnemu možu, ki je bil komaj 56 let star.

KRIŽE PRI TRIZIČU. Naš klerikalni kolovodja je pretekli ponedeljek zopet prednjaj svojega političnega mačka po Ljubljani in se zatekel k «Slovincu» in «Domoljubu». Očividno je razburjen radi bližajočih se volitev. Popolnoma razumljivo. Sploh no razpoloženje je namreč tako, da bo pri volitvah zadan starim zagarjem odlošilni udarec. To je tudi popolnoma prav, kajti dosedaj so se brigali samo za strankarstvo, dobrobit občanov pa jim je bila deseta briga. V novem občinskem odboru hočemo imeti ljudi, ki jim bo v resnici pri srcu blagor občanov. Po stari navadi klerikalci tudi sedaj mnogo obljubljujejo. Poznamo to prakso in jim ne bomo šli vede na limonice. Vsa pota in pisma jim ne bodo pomagala. Ljudstvo bo samo odločilo, kdo naj vodi našo občino. Hočemo ljudi, pravilne in pošteno, v katere bomo imeli zaupanje vsi!

MARIJA SNEŽNA. Dne 18. avgusta je na vedno zatisni oči vlepolestnik Raiko Siligoj. Pokojnik je bil blag, družaben in zaveden narodnjak. Pred dobrimi 30. leti se je preselil semkaj iz Primorske in ostal kljub najhujšemu priškosu od strani Nemcev zvest sin majke Slave. Leta 1914. je bil aretiran in ovađen kot rusofil in srbofil, ker je prodajal Ciril - Metodove koledarčke. Ob prevarstvu so mu Nemci grozili, da mu bodo zžgali poslopje. A naš ljubi Rajko je bil trden in neomahljiv Jugosloven. Delov je dolgo let tudi pri posojilnici. Pred osmi leti meseci je zbolel in ga je sedaj smrt rešila trpljenja. Ostal nam bo vedno v spominu kot vzgljed vztrajnosti in vzornega narodnjaka.

SEMIČ. Kakor vsako leto priredi tudi letos naš Sokol ob času, ko dozoreva grozdje, svoj zlet. Društvo si je izbralo za zlet dan 6. septembra in vabi vsa bližnja društva k številni udeležbi. Pokazimo delo in napredek belokranjskih Sokolov. Za politično vojnjo po železnici je preskrbljeno. Dne 7. in 8. septembra priredi društvo pelizlet na Mirno Goro, kjer grade planinsko kočo in odkod se nudi krasen razgled tla doli do Velebita. Ljubitelji narave, pridite, da se navžijete belokranjskega zraka, predvsem pa dobre kapljice in grozdjaj!

FRAM. Čitalnica uprizori v nedeljo dne 23. avgusta petdejanko «Domen», osnovna šola pa ponovno nastopi z «Mladimi vojski» in s «Sneguščico». Začetek ob pol 4. uri popoldne.

MULJAVA. Mial, ki smo ga dobili za gasilsko veselico in je zaslovel po vsem Dolenjskem, že stoji. Saj res ni malenkost, kar smo izvršili. Spravili 24 m dolgo smrekko, ki ima nad 5 kub. metrov lesa, iz srebke, zaraščene doline, ne da bi smeli kakor oviro posekati, pripeljati to smrekovo v vas in jo postaviti kot mlaj ob cesti, ni šla. In to skoro brez vsakih pripomočkov. Kol, drog, veriga — to je bilo vse. Lahko bi rekli, da smo naredili vse z rokami in «o-ruks»-anjem. Skoro vsakega moža je fant v občini in nekaj prijateljtev iz sosednjih vasi je stal mlaj 2 dni trdega dela. In sedaj, ko pozdravlja vhrajoča zastava na mlaju preko muljavskega griča vso okolico, ni nikomur žal truda. Le eden se včasih malo pozeji, to je posestnik, ki je moral smrekovo dati. Gasilci so namreč prosili za društvno podporo in so tudi njega prijeli za eno smrekovo. Ta se jim je hotel izviti na ta način, da jim je ponudil svoje najlepše drvo, a pod pogoj, ki jih je smatral za neupolnjljive! Pa se bo že tudi on potolažil. Saj je dal smrekovo potrebnum in koristnemu društvu. — Ako nam bo pokazalo neko prijazno lice, smemo upati, da bo veselica v nedeljo dne 23. avgusta kaj dobro uspeła. Pripravljamo se pridno in nikomur ne bo žal, ki nas ta dan poseti.

SV. KRIŽ PRI LITIJU. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je blagoslovilo dne 15. avgusta pravkar dograjeni gasilski dom in novo brigadino. Slovesnosti so se udeležili tudi gasilci iz Litije s praporom gasilca s Sela, Sv. Lamperta, Smartna pri Litiji itd., ter vodstvo gasilske župe. Načelnik tov. Kovačič je po blagoslovitvi pozdravil vse dole gasilce in podal kratko društvueno zgodovino. Župna funkcijonarji Franc Lajovic in Ljudovik Gajšek sta prinesla pozdrave župe in litijske gasilnega društva ter v lepem govoru naglašala pomen in vzvišeno nalogo gasilnih društev. Tov. Rapelj je dal brezplačno na razpolago material za zidavo gasilskega doma za kar mu izrekamo vsi iskreno zahvalo. Ob 3. uri popoldne se je pričela na lepem prostoru tov. Borštarnja vrtna veselica, ki je kljub deževnemu vremenu lepo izpadla.

Naši kraji in ljudje

Vprašanje nove trboveljske šole

Trbovlje, 21. avgusta. Vprašanje nove deške in dekliške šole na Vodah je še vedno v ospredju splošnega zanimanja tukajšnjega prebivalstva. O tem svedoči še prav posebno pred kratkim sestavljeni nadstrančarski odbor, ki ima nalogo, da izposluje čimprej ugodno rešitev tega nujnega vprašanja. Kolikor nam je znano, je za vedno nove vodenske šole še vedno v razpravi vloga Trboveljske premogokopne družbe z dne 12. maja 1923. na okrajni šolski svet v Celju. Družba se postavlja v tej vlogi na stališče, da velja njen reverz z dne 1. septembra 1882. samo za eno ljudsko šolo in samo za rudičnik Trbovlje ter v tedanjem obsegu. Ko je družba zgradila šolo na Vodah pri rudičniku, je postavila trboveljska občina trboveljsko šolo na svoje stroške, ker je družba prispevala le kot davkoplačevalec. Tudi kasneje, ko se je šola z dozdajšo enega nadstropja razširila, ni nihče zahteval od družbe neposrednega prispevka na temelju omenjenega reverza, kar po mnenju TPD dokazuje, da velja reverz samo za eno šolo in to pri rudičniku. Šele v zadnjem času so se šolske oblasti postavile na stališče, da je družba dolžna sezidati izven rudarskega revirja Vode novo šolo. Družba se sicer ne brani zidati nove šole na Vodah, je pa odločno proti temu, da bi se ista zgradila izven revirja Vode v bližini sedanje šole. Po njenem mnenju bi postala ta šola kmalu na pol prazna in bi se porabila v druge svrhe, n. pr. za meščansko ali srednjo šolo. Družba je na podlagi reverza sicer pripravljena, da zgradi šolo na Vodah, potrebuje pa zato primerno zemljišče. Za najbolj primerno se pa zahteva pretrana cena. Ker po mnenju družbe ni drugega primerne prostora, predlaga, naj bi se omenjeno zemljišče razstilo na podlagi rudarskega zakona v rudičniške svrhe.

Tako torej vloga Trboveljske premogokopne družbe, Sreško poglavarstvo v Celju je z odlokom z dne 8. maja sporočilo, da je razlastitev sveta v šolske namene po dosedaj veljavnih šolskih zakonih, naredbah in judikaturi nedopustna. Ravnateljstvo Trboveljske pa je na ta odgovor dne 26. maja na naslov krajnega šolskega sveta v Trbovljah poudarilo, da se tudi za šolske svrhe lahko razlastijo posamezne parcele in da družba vztraja na svojem stališču. Obenem je centralno ravnateljstvo vložilo na okrajni šolski svet v Celju priz. Stvar je sedaj v rokah upravnega referenta pri velikem županu ljubljanske oblasti. Naravno je, da se Trboveljčani vno zanimajo za usodo svojega tako važnega šolskega vprašanja.

Izumirajoče Cetinje

Kdor pride čez Lovčen na Cetinje, se mora začuditi tišini, ki vlada v tem kraju, kjer je bila nekoč prestolnica črnogorske dinastije Njegušev. Kraj nekdanjega kralja Nikolaja I. polagoma izumira. Podgorica, živahno trgovsko mesto, ga izpodiriva v vsem in mu odvzema prebivalstvo in sijaj, ki ga je nekoč bilo srečati na njegovih ulicah in cestah. Državne oblasti, ki so imele svoj sedež prvotno v nekdanjem knežjem mestu, se tiho selijo v Podgorico, ki leži v zeleni okolici in lahko upa, da bo kdaj dobila železniško zvezo z zaledjem. Cetinje se tega ne more nadejati. Niemu ni namenjen razvoj, izboljšanje in povzdig, marveč nasprotno, propadanje in konec. Z žalostjo gledajo prebivalci Cetinja na svojo preteklost, ko se je njihovo mesto imenovalo širom sveta. Ampak knez in poznejši kralj Nikolaj je slabo gospodaril ter zagospodaril v svetovni vojni. Zato je izgubilo Cetinje svoj pomen in sedaj je vseeno, če ostane njegovo ime samo v zgodovini. Drugače pa razvoj prometnih sredstev v Črni gori razveseljuje napreduje. Ceste se popravljajo in so pripravljene, da olajšajo turistom izlete. Serpentinasta cesta iz Boke Kotorske, ki je nekoč s strahom navdajala potnike, je popravljena in opremljena z vsemi potreb-

nimi pripomočki, da turisti lahko varno hodijo po nji. Na opasnejših krajih so postavljene posebne brane. — Finančni minister dr. Stojadinović, ki je obenem poslanec Črne gore, ni zamenj obljubil, da se bo položaj v deželi izboljšal. Del njegovega gospodarskega programa v Črni gori je že izvršen in danes je mogoče na vrh Lovčena z avtomobilom. Tudi dvorec kralja Nikolaja se preureja. Prostori so prepleškani, predmeti registrirani in sedaj se spravlja v red

zunanost poslopja. Samo arhivi so še v priličnem neredu. Celi zavoji dragocenih zgodovinskih pisem leže po tleh. Komur je do tega, da se ohranijo, bo moral nekaj storiti, da se očuva propada in ohranijo poznejšim rodovom. Nadejati se je, da se to zgodi še letos, če ne prej pa za obiska kralja Aleksandra, ki bo obenem s kraljico in zastopniki vlade osebno prisostvoval prenosu Njeguševih kosti v grobnico na Lovčen, kjer so ostanke vladike počivali pred vojno.

Tragedija razočaranih in razboljenih src

Vevški dogodek še vedno nepojasnjen. — Obupen korak prevaranega mladenčca v Rožni dolini.

Ljubljana, 21. avgusta.

Nesrečna ljubezen je zahtevala zopet dve žrtvi. Globoko razočarani, razboljena srca in duše sta prenehali zopet dve mladi življenji. V Vevčah 17 letno dekle, v Rožni dolini 24 letni mladenič. Oba dogodka sta vzbudila po svoji tragiki po mestu in okolici splošno pozornost in obenem sočutje z nesrečnima žrtvama.

Da preidemo najprej k podrobnostim večerašnjega slučaja, nad katerim lebdi še vedno neka tajna.

Tajnost krvavega dogodka v Vevčah.

Zalostni dogodek se je odigral okrog 9. dopoldne. Štefka Zajc je bila po pri-

ročen sodišču, dokler se dogodek popolnoma ne pojasni. Kakor pripovedujejo ljudje, je bila Štefka zadnje čase popolnoma mirna. Na njej ni bilo opaziti nikakih sprememb, še manj pa duševno razburjenje. Kakor že rečeno, sta Štefki mati in starejši brat, ki je zaposlen v Strojnih tovarnah v Ljubljani, odločno branila, da se druži s svojim fantom. Kljub temu pa se je Štefka od časa do časa šajala z njim. Iz korespondence je razvidno, da mu je ponovno očitala lahkomiselnost in druge stvari. Še pred štirimi dnevi so ju videli skupaj. Očividno je mlado in čustveno dekle vsled številnih neprilik v svoji prvi ljubezni močno trpelo. Na predvečer tragedije je bil v družini radi Štefkinega razmerja razburljiv prepri. V prepri je posegel tudi njen brat Ludovik, kateremu je bil Patermost odločno odvraten. Končno pa so se pomirili in družina je spresala noč, ne da bi vsaj približno slutila, kaj se zgodi zjutraj. Ludovik je odšel v Ljubljano, kakor običajno in Štefka mu je še skuhala zajutrak. Ob 8. je odšla na delo tudi mati. Poprej je še naročila Štefki, naj zlika nekaj perila. Štefka je nato odšla likat v kuhinjo, ki se nahaja v podstrešju. Že čez nekaj časa je nagnala svojega mlajšega brata 12 letnega Viktorja, iz stanovanja na dvorišče. Čim je ostala sama v kuhinji, je nenadoma počil strel. Sosedna stranica se prvi hip ni niti zmenila zato, končno pa je ena izmed žensk vendar dejala otroku na dvorišču, da se ji zdi, da je v Zajčevem stanovanju počilo. Viktor je skočil takoj v kuhinjo in našel svojo sestro na tleh. Odhitel je takoj po mater v tovarno, ki je šla potem klicat sosedo. Ženske so dvignile Štefko na posteljo. Njen obraz ni bil skoro nič izpremenjen, in zato so ljudje mislili, da ji je samo močno slabo. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da je deklica ustreljena. Imela je malo osmolenjo obteko in srcajo ter na koži neznan rano. O kakem orožju ni bilo ne duha ne sluha. Nastaja torej vprašanje, ali je bilo orožje pravočasno skrito, ali pa se je nahajalo zločinec v hiši. Prvotno so celo mislili, da je Štefko onesvestil tok električnega likalnika, ker na dekletu ni nihče opazil kake rane. Kasneje je zvedelo orožništvo, da je imel starejši brat Ludovik doma samokres. Ta je tudi izjavil, da bo takoj lahko ugotovil, ali je bila izstreljena krogla iz njegovega samokresa, čim dobe kroglo iz trupla njegove sestre. Zanimivo pa je, da tudi njegovega samokresa niso našli. Truplo Štefke Zajc so prepeljali v mrtvašnico, kjer je bodo obducirali.

Truplo brez glave na progi.

Danes, ob pol 1. ponoči je pripeljala lokomotiva tržaškega brzovlaka številka 603 okrvavljena na ljubljanski glavni kolodvor. Na progi med Rožno dolino in pričetkom mesta so ležali razmesarjeni telesni ostanke 24 letnega plesarskega pomočnika Ivana Podobnika, sta-

nujočega v Rožni dolini na cesti XV. št. 5. Razboljena ljubav do dekleta, ki mu iste ni vračalo z isto toploto, kakor on, ga je nagnala v prostovoljno smrt.

Ivan Podobnik, uslužben pri tvrdki Jug, je bil velika opora svoji materi, bratu in sestri. Zaslužil je kot marljiv mladenič dokaj dobro. Nekako pred dvema letoma je spoznal sedaj 20 letno trgovsko sotrudično Drago Klodavcovo, stanujočo istotako v Rožni dolini na cesti XV. št. 7. Ko njegovala izvoljenka še ni imela stalne in dobre službe, ji je pomagal požrtvovalno, kakor je vedel in znal. Ljubil jo je neizmerno. Njuna ljubav je bila dolgo časa neskaljena, dokler ni dobila K... službe v mestu. Od tedaj pa se je dekle precej izpremenilo in Podobnik je postajal nje vedno bolj ljubosumen. To je bilo povod čestim neprijetnim nastonom, kar je oba čez mero razburjalo. Predvečerajšnjem je končno pisala Draga svojo fantu pismo, v katerem mu odpuveduje ljubezen. To je mladega čutečega fanta strlo in popolnoma uničilo. Včeraj je hodil okrog kakor izgubljen in delal na domače vtis, da se mu je omračil um. Ob pol 8. zvečer je na cesti v Rožno dolino srečal sestro nekoga svojega znanca in ji potožil svoje nezno trpljenje. Že dan prej je spravil svoje obleke v kovčeg in taval okrog razboljenega srca, rekoč, da mora od doma, in da mu ni več živeti. Kasneje je hodil po progi nižje železniškega prelaza ob Končanovi hiši. Nato se je nekoliko potolažil in odšel zopet domov, potem pa naravnost k Kl... jevim na stanovanje. Pograbil je na mizi ležeči nož in govoril, kakor v sanjah, naj pade pred njim na kolena in ga prosil odpuščanja, sicer jo zabode na mestu. V groznih trenutkih je dekle moralo slediti njegovim zapovedim. Okrog polnoči se je poslovil z besedami: «Zbogom za vedno! Jaz sem že tako živ mrlič!» Pomahal je še enkrat z roko in izginil v noč pod vlak. Ko se je strojevodja Josip Trdina okoli 2. ponoči vračal po progi domov na Glince, je opazil truplo brez glave. Že na postaji je se opozoril strojevodja Zagradnik, ki je vozil tržaški vlak, da se mu zdi, da je pred Rožno dolino nekoga povozil. Glavo nesrečnega, ki je ležala kakih 800 m nižje, pa je našel šele ob 5. zjutraj zidarski delavec Ivan Oblak. Od trupla je bila razen glave odtrgana leva noga in leva roka pri zapestju. Truplo je bilo popolnoma nago. V sukničju so našli razglednico, s katero se nesrečnež v težkih besedah poslavljala od življenja in svoje ljubezni. Šele popoldne so prišli možje s krsto, pobrali telesne ostanke nesrečnega nizdol po progi in jih odpeljali v mrtvašnico na Vič.

Manifestacijski shodi drž. nameščencev odloženi

Letošnja skupščina Glavnega saveza, ki se je vršila 19. in 20. aprila v Ljubljani, je naročila upravnemu odboru tega saveza, da skliče izredno skupščino v Beogradu, ako bi se od strani centralnih oblasti ne ugodilo glavnim zahtevam dotične resolucije. Ker je ostala ta resolucija brez vsakega odziva, je upravni odbor sklenil, da se vrši 30. avgusta letos v Beogradu izredna skupščina, isti dan pa v vseh večjih centrih naše države krajevni shodi, ki naj bi dali v čim večji meri izraza za solidarni skupni nastop vseh aktivnih in upokojenih drž. nameščencev. Ko je upravni odbor Glavnega saveza sprejel ta sklep, še ni mogel imeti pred očmi izvestnih važnih momentov, ki so se pojavili šele pozneje in s katerimi se je

Harrold Lloyd v najnovejši burki „On in njegov avto“

Opozarjamo p. n. obiskovalce da je v nekem pariškem kino-gledališču ravno pri predvajanju tega filma vsled preoblene smeha umrl neki možki. Zatorej pozor! — Poleg tega najnovejši Pola Negri film sezije 25/26.

„Zrtev pohote“

(Iz življenja pariške kokote) Tragedija v 6 velikanskih dejanjih. Pozor! Oba filma v enem sporedu brez poviška cen!

LJUBLJANSKI DVOR
kino Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4, ½ 6, ¾ 8, in 9. — Ob nedeljah ob ½ 11, 3, ½ 5, 6, ¾ 8, in 9. uri.

pri določitvi dneva za prireditve takšnih shodov moralo računati, ako so ti shodi hoteli doseči potrebni efekt. Odstopnost vseh merodajnih činiteljev v Beogradu, večina članov vlade s predsednikom ministrskega sveta, njegovim namestnikom in finančnim ministrom, odgoditev Narodne skupščine na jesen, pa tudi Nj. Vel. kralja samega — vse te okolnosti so povzročile takšno situacijo, da bi za 30. avgusta v Beogradu projektirana izredna skupščina in shodi drž. nameščencev po vseh večjih krajih naše države na noben način ne mogli doseči svojega cilja. Temu je treba še dodati, da sta dva člana upravnega odbora Glavnega saveza, ki bi morala poročati o posameznih važnih vprašanjih, zbolela in se zdravita izven Beograda, kakor tudi to, da je sklican za 28. do 30. avgusta v Beograd mednarodni kongres srednješkolskih profesorjev in da se v istih dneh vrši v Subotici pokrajinska skupščina učiteljskega združenja. Naravno je, da bi vsled teh razlogov zelo mnogo drž. nameščencev ne moglo prisostvovati izredni skupščini Glavnega saveza, Glavni savez drž. nameščencev v Beogradu je vsled tega odločil, da se za dan 30. avgusta napovedane manifestacije drž. nameščencev ne vrše, marveč odlože na poznejši čas, ko odpadejo vse navedene zapreke.

Lek v nesrečni ljubezni

Čemu iskati zdravil v hribovitih tujinah, ko vendar hranijo naše domače planine obilico lekov za vse dušne in telesne bolezni. Zalostno je vsekakor, da tuji bolje poznajo skrivnosti naših planin, kakor mi, ki živimo sredi čarobnih vrstov. Naj govorim jasneje!

Bilo je mrzlega zimskega dne, ko ti v naše zelene Cerklje prišumi v krasni svileni toaleti še krasnejša Dunajčanka. Nemirno so ji utripale grudi, v žarečem ognju so ji lesketale črne zenice njenih globokih oči, razburjenost ji je odsevala iz slehernega giba.

«Prosim vas, pri Bogu vas rotim, povejto mi, kje dobim zelišče, ki omamlja moške in jih privablja k ljubezni, ah, nesrečni ljubezni?» — «Glej jih študente,» sem premljal, torej so še Dunajčankam razblebali, kar smo tako skrivnostno čuvali svojemu rodu!»

Smilila se mi je krasna devojka, a še ne bi domneval, da je kak kranjski Janez zapleten v njeno usodo, bi ji ne izdal skrivnosti. Kot lahni puh je odbrnela v globoki sneg gori proti Kravcu (1853 m); ali je izkopal izpod snega ono zelišče, ki hrani skrivnosti ljubezni in če ji je bilo utešeno hrepenenje, žal nisem mogel dognati. Ker pa vem, da tava tudi širom naše domovine dovolj duševno trpečih sirot, ki si ne znajo pomagati, opozarjam vse prizadete na ču dotovrne skrivnosti naših planin. Na Kravcu raste namreč nežno dišeča cvetka «cepec», ki jo moraš lastnorodno izgrebati z vsemi koreninami vred, tvorečih obliko petih prstov. Če to cvetko skrivaj vtakneš kamorkoli oni osebi, ki želiš, da te ljubi, je namen trenutno dosežen.

Tako namreč trdi naš narod. Ljudski glas — je sicer božji glas, toda jaz vendar ne stavi glave za resnični učinek. Rožica mi sicer zelo ugaja, ker prav prijetno diši, njen skrivnosti pa nisem imel prilike opazovati, ker sem tudi brez njenih učinkov zdravil svoje srce.

Cepec — toli začeljeni cepec — je žal že odvedel; pridite pa je vsi trpini in oni, ki še niste trpeli — v nedeljo 6. septembra na Kravcu (nad Cerkljami) k otvoritvi novega planinskega doma, da vam ondi pokazem teren, kje se sopri skrivnostno zelišče, upalno lek duševnih ran. J. L.

Boje v Maroku

donaša med drugimi zanimivostmi novi „Pathe Journal“ Danes!

Kino «Dvor»

Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!

Efektna loterija Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. — 300 dobitkov v vrednosti 15.550 Din. — Zrebranje nepreklicno 15. novembra 1925. — Srečka stane samo 5 Din. — Kupujte in naročite takoj srečke pri Narodno-kulturnem društvu v Mali Nedelji. 390

BOJDETE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 63-a III

„ključ“
traja kakor štirje pari drugih ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnih.

Kulturni pregled

Ivan Cankar v slovaškem tisku

Dr. Frank Wollman je priobčil v slovaškem reviji »Prudi« daljšo študijo o Cankarju-dramatik. Pisec podaja najprej kratek oris zgodovine slovenske drame ter obravnava vplive, ki so oblikovali naše izvirne dramske produkcije. Nato govori o predmetu samega. Prvo Cankarjevo delo »Jakob Ruda« kažešnove, Strindbergove in Hauptmanove vplive. Manjka pa mu ostre lsbnovne logike in konsekvence ter notranje tragike. Drugo delo »Romantične duše« je nedovršeno. Kmalu po tej stvari je nastala prva moisterška drama Ivana Cankarja, komedija »Za narodov blagor«. Stedil je »Kralj na Betajnovi«, satira za socialen red. To delo je že pisano s splošnočloveškega vidika. Potem je prišla farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, simbolično delo, ki ima med vsemi pisateljskimi deli največ uspeha ter je postalo sestaven del slovenskega gledališkega repertoarja. Vrhunec svoje dramske umetnosti pa je dosegel Cankar s »Hlapci«, v katerih je povsod do nekakšne vrste shakespearevskega realnoidealističnega sloga. Končno je napisal knjižno dramo »Lepa Vida«. Wollman izvaja iz vsega tega nasled-

nje zaključke: Dramatski obliki Ivana Cankarja se da marsikaj očitati, v prvi vrsti lirizem. Kljub temu pa je pisatelj povsod znal najti pravo razmerje med vsebino in obliko. Šele ko je imel dramo v glavi gotovo, jo je vrzel na papir. Odtod enovitost teh del. Od »Romantičnih duš« do »Hlapcev« je jasno vidno naraščanje dramske oblike. Zadnje Cankarjevo delo v dramski obliki ima čisto svoj, osebni slog. Odlikuje ga točno realistično opazovanje, neprilipjena simbolika, ki prehaja že v idealen izraz, lsbnovska strnjnost in shakespeareško slikanje. V pogledu etičnih vrednot se je Cankar srečal z idealnimi ruskih pisateljev od Gogolja do Tolstega in Gorkega. Baš v tej socialni etiki tiči Cankarjev slovaški značaj. Cankarjeva drama se da označiti s pojmi: simbolizem, romantizem, idealizem.

Dramska šola v Sarajevu. Poročali smo že, da se odpravi z novo gledališko sezono v Sarajevu dramska šola, ki bo imela nalogo vzgajati naraščaj za oder. Šola bo obsegala v glavnem tri skupine: dramaturgijsko, zgodovino domače in tuje književnosti, analizo tekstov, dikežo, izgovorjavo ter praktične vaje za javne nastope. Poleg teh predmetov

bo moral vsak gojenec obiskovati poseben tečaj za glasbo, balet in telovadbo. Priglasene kandidante za gledališko šolo bo ocenjevala posebna strokovna komisija, sestavljena iz književnikov in gledaliških praktikov. Predavanja se bodo vršila zvečer od 18. do 20. ure ter bodo brezplačna. V začetku je predvidenih osem ur pouka na teden. Polovica tega časa bo posvečena teoriji, polovica praksi. Tečaj bo trajal po sedanjih dispozicijah dve leti.

Doveta umetnostna razstava »Kluba mladih«. V nedeljo 23. t. m. ob enajstih dopoldne se odpravi razstava slik in kipov v Akademskem domu na Mikošičevi cesti št. 5, v Ljubljani kjer je bila razstava »Kluba mladih« že l. 1921. in 1923. Topot bodo razstavljeni dela bratov Kraljev. Vabila se miso razposiljala, k udeležbi pa je vabilena vsa javnost. Razprava bo odprta le kratak čas in sicer vsak dan od 10. do 13. ter od 15. do 18. ure. Prireditelji so izdali o priliki razstave posebno monografijo s petindvajsetimi ilustracijami. Brošura se dobi pri blagajni.

Böcklinov portret s smrtjo. O postanku te znamenite slike poročajo »Basler Nachrichten«: Ko je Böcklin slikal svoj portret, je namkrat zapazil, da je dobila njegova slika čudno obliko. Glava je bila posebno nagnjena in na sliki je zevala velika praznina. Ker je glava s svojo posebno lego dobila značaj človeka, ki posluša, je Böcklinu

slinila v glavo ideja smrti, ki svira na zadno struno. Šel je in je figuro naslikal. Portret se je imenitno obnesel ter je postal baš radi dodatka tako znan in slaven.

Pevsko društvo »Zora« iz Karlovca posei Split. Začetkom septembra pride v Split karlovska pevsko društvo »Zora«, najstarejša pevsko organizacija na Hrvaškem. Zbor društva šteje 80 članov ter nastopi v Splitu na koncertu z izbranim sporedom.

Saljapinov koncert v Pragi. Saljapinov impresarij je podpisal pogodbo za nastop F. I. Saljapina v Pragi. Merodajni činitelji sodijo, da se pripelje umetnik na Češko meseca oktobra, dan koncerta pa še ni nastančno določen.

Italijanske nagrade za uprizoritev izvršnih gledaliških del. Rimski prosvetni minister je razpisal stotisoč lir nagrade za uprizoritev takih del italijanskih avtorjev, ki so doslej javnosti neznan. Dvema gledališčema ki dokazeta, da vstrezata pogojem natečaja se nakloni po 40 tisoč lir podpore, če so šla dela vsaj trikrat čez oder, avtorji pa prejmejo po 10 tisoč lir nagrade za svoje izvršno delo.

Rabindranath Tagore obišče Rusijo. Rabindranath Tagore je sporočil Ruski akademiji znanosti, da se udeležil proslave njene dvstotletnice. Navzočnost enega največjih duhov sodobnega človeštva bo pač dala leningrajskim slavnostim še poseben pomen.

Domače vesti

Novi državni podtajniki. Ministri, ki dobe v svojem resoru drž. podtajnike, so bili predvčerajšnjim obveščeni, da je kralj podpisal ukaz, s katerim se imenujejo za drž. podtajnike in sicer za prosveto dr. Josip Parnič, za socialno politiko dr. Juraj Krnjević za finance Mirko Neudorfer, za agrarno reformo dr. Vlada Andrić, dr. Šušaković in Bora Milovanović, a za šume in rudnike dr. Bogoljub Kujundžić.

Italijanski konzulat v Splitu. Za italijanskega konzula v Splitu je imenovan markiz Bartolucci-Godolini. Naša vlada mu je že izdala eksekvatur.

Imenovanja v mornarici. Za sanitetnega fregatnega poročnika naše vojne mornarice je imenovan dr. Ivan Koprivnik iz Maribora, doslej sekundarni zdravnik splošne bolnice v Ljubljani.

Vpisovanje na naših univerzah. Vpisovanje na vseh fakultetah ljubljanske, beograjske in zagrebške univerze ter subotičske juridične in skopljanske filozofske fakultete se vrši od 25. do 30. septembra, izpiti pa v času od 1. do 15. oktobra.

Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 79. številki zakon o proračunskih dvanajstih za mesec avgust, september, oktober in november 1925. ter razpis ministra za finance vsem nakazovalcem in računodajnikom o izvrševanju proračunskih dvanajstih.

Letošnja glavna skupščina C. M. družbe se bo vršila 13. septembra v Brežicah.

Smrtna kosa. V Kranju je preminul večeraj zjutraj blagajnik tamkajšnje Mesne hranilnice, g. Ivan Pirč, star 57 let. Pokojnik je prišel v Kranj l. 1898 in stopil v službo Mesne hranilnice, kjer je opravljal blagajniške posle do smrti. Bil je vester uradnik, ljubitelj družabnih in odločen pristaša Samostojne demokratske stranke. Kot navdušen Jugosloven je vzgajal tudi svojo rodbo in v strogo narodnem duhu. Njegov starejši sin Stanko je področnik kr. gardne konjenice, mlajši Josip pa gojenec kr. vojne akademije. Svoječasno je bil vnet član pevskega zbora, do smrti pa je bil član skoro vseh narodnih in naprednih društev v Kranju. Zadnja leta je pokojnik precej bolehal. — V Gor. Logatcu je preminul večeraj g. Janec Nagode, posestnik in predsednik ter glavar Orjune v Logatcu. Pokojnik je bil mož kromenjaške značaja in vrli narodnjak. Bodi jima ohranjen blag spomin, žahujčim naše iskreno sožalje!

Prvi telefonski razgovor Beograda s Cetinjem. Večeraj ponoči se je vršil prvi poskus na telefonski progi Beograd-Cetinje. Čeprav dela še niso popolnoma končana, se je razgovor čul prav dobro. Proga bo dogotovljena do polovice meseca septembra.

Lep napredek UJU. Iz Beograda nam poročajo: Udruženje jugoslovenskega učiteljstva je v zadnjem letu lepo napredovalo: šteje 5 poverjeništev UJU s 252 okrajnimi društvi. Lani je imelo 232 okrajnih društev. Članstvo je napredovalo za 2000 in sicer šteje UJU sedaj 13.267 članov prej 11.102. Najlepši uspeh je med hrvatskim učiteljstvom. Poverjeništvu UJU Zagreb je imelo prej 43 okrajnih društev, sedaj jih ima 55; članstvo tega poverjeništvaja je na naraslo od 1960 na 3000. To je odločen dokaz, da učiteljstvo odobrava pravce, ki jih zavzema UJU in da je tudi hrvatsko učiteljstvo prišlo do uvidevanja, da je UJU edina prava stanovska organizacija jugoslovenskega učiteljstva, ki lahko nastopa kot legitima zastopnica večine učiteljstva v državi. Kakor je iz razpoloženja razvidno, je pričakovati, da se bo državno-nacionalna skupina hrvatskega učiteljstva še znatno povečala.

Peška pošta Sv. Ana v Slov. goricah. Sv. Lenart v Slov. goricah občeje od dne 6. julija vsak dan razen nedelj. Dosedaj je občevala samo trikrat na teden.

Razpored srednješolskih profesorjev. V ministarstvu prosvete se pripravljajo velik ukaz o imenovanju, premeščanju in upokojenju direktorjev in profesorjev srednjih šol cele države. Razpored profesorjev za prihodnje šolsko leto bo razglašen tekem prihodnjega tedna.

Razpis stalnih učnih mest na osnovnih šolah. Na osnovnih šolah v ljubljanski oblasti je razpisanih 8 stalnih učnih mest in sicer mesto šolskega upravitelja v Mengšu, Trzinu, Smedniku, Jurkloštru, na Dobravi pri Jesenicah in pri Sv. Petru v Ljubljani. Mesto učiteljice je razpisano na dvorazredni šoli na Dobravi pri Kropi ter na osemrazredni osnovni šoli v Mokronogu. Prošnje je vložiti pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do 5. septembra.

Mesto sodnika pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni se odda. Obenem se odda tudi sodniško mesto, ki bi se izpraznilo tekem razpisa. Prošnje naj se vložijo do 20. septembra pri predsedništvu okrožnega sodišča v Mariboru.

Nov občinska gerenta. Občinski gerent v Mali Polani v Prekmurju, Ivan Hožjan, je na lasno prošnjo razrešen gerentske dolžnosti; na njegovo mesto je imenovan za gerenta posestnik Jožef Zalec. V Gornji Leinjadi je namesto umrlega Mihaela Horvata imenovan za občinskega gerenta tamkajšnji posestnik Franc Bačič.

Nov kovani drobiž. Kakor javljajo iz Zagreba, prispe danes (takaj osem vagonov (200.000.000 dinarjev) kovanega denarja. Trije vagoni drobiža ostanejo v Zagrebu, štirje gredo v Beograd, eden pa v Ljubljano. V promet pride kovani drobiž po 2 Din. 1 Din in 50 par — najbrže se prihodnji teden Novi denar je kovan iz 75% bakra in 25% niklja. V resnici je že skrajni čas, da se umazani in raztrgani papirni drobiž končno že vendar vzame iz prometa.

Zanimanje za letošnji ljubljanski veleslem vlada po dosedanjih poročilih v vseh krajih naše države in obeta biti posej zelo mnogobrojen. Slovenec bo svoje gostoljubnost izkazal bratu Srbu in Hrvat, sprejel bomo v svoje osredje cvet pridobitnega sveta Jugoslavije. Pa ne samo trgovci, tudi drugi sloji se priključajo v velikem številu.

Prosimo vse ljubljance, ki imajo za čas veleslema razpoložljiva premočstva, da to nemudoma javijo sejmškemu uradu.

Zračne zveze v Jugoslaviji. V Beogradu se vrši te dni skupščina interesentov za zračno zvezo med Beogradom in Zagrebom. Ta aeroplanska linija je, kakor javljajo — že zagotovljena. Dva aeroplana, odletita dnevno v jutranjih urah iz Beograda in Zagreba. Pozneje se aktivirajo še zračne linije Zagreb-Ljubljana, Zagreb-Split, Beograd-Sarajevo-Dubrovnik-Kotor in Beograd-Skopje.

Kmetijska kotornica v Krškem priredi v nedeljo dne 23. t. m. veliki kmetijski praznik ter razstavo in premovanje konj in goveje živine, konjerejski odsek pa veliko konjsko dirko. Vspored je sledeči: ob 8. zjutraj na krškem selnišču razstava konj in goveje živine ob 9. sprejem gostov, ob 1. uri spreved skupin iz kmečkega življenja na slavnostni prostor, ob 3. velika konjska dirka. Po dirki ljudska veselica. Polovična vožnja iz vseh postaj v Krško je dovoljena. Kupi se cela karta, ki je po žigovanju na veselilnem prostoru veljavna za povratek.

Iz Zveze kulturnih društev. Zveza kulturnih društev je razposlala te dni vsem svojim društvom, katera kljub opetovanjem prošnjam in urgencam niso vrnila izposojenih iger iz plačala dolžne izposojevalnine, zadnje opomine ter prosil in apelira na vsa včlanjena društva, naj končno vendar store svojo dolžnost ter urgirane igre takoj vrnejo in plačajo zneske, ki jih dolžujejo. Na vsa društva, ki temu zadnjemu klicu ne bodo sledila, se Zveza kulturnih društev pri njih prošnjah in željah glede iger toliko časa ne bo ozirala, dokler ne store svoje dolžnosti.

Še je nekaj letne zaloge, ki jo prodaja po globoko ZNIŽANIH CENAH

Pet novih telefonskih linij Zagreb-Beograd. Med Beogradom in Zagrebom dovršuje sedaj tretjo telefonsko linijo, ki bo gotova do konca septembra. Do konca novembra bosta zgrajeni potem še dve liniji, tako da bomo imeli med Beogradom in Zagrebom skupno pet telefonskih linij. Razen tega se postavljajo tudi kablji za telefonsko zvezo med Beogradom in Budimpešto preko Subotice. Do konca tekočega leta bo imel Beograd telefonske zveze z vsemi centri zapada.

Glede ukinitve zasebnih učiteljšč se večerajšnji »Slovenec« zelo vzmernira in hoče na vsak način napraviti iz te ukinitve kulturnobojno afero. Jasno je, da so razlogi nadprodukcije učitelje tako utemeljeni za ukinitve in omejitve ženskih učiteljšč, da jih tudi klerikalci ne morejo ovrči. Vse prertavanje ukinitve bivšemu režimu je spričo točne statistike, ki nam kaže nadprodukcijo, samoposeli ovrženo. Dokazovanje, da se absolutenje zasebnih učiteljšč ne posvečajo učiteljskemu poklicu, ne drži, ker uradna statistika izkazuje drugačne podatke. Da ni naperjen odlok proti slovenskim zasebnim šolam, je jasno, ker se istočasno ukinitvijo enaki zavodi tudi v Zagrebu in Sarajevu. Uradna statistika o stanju vseh učiteljšč v državi, ki je objavljena v službenem glasilu ministarstva prosvete »Osnova Nastava«, Broj 5. od 10. februaria 1925. izkazuje, da je bilo v letu 1924-25 v Škofji Loki 10 gojenk in prvem in 10 v tretjem letniku. Če je to res pomota in je v Škofjokolju vsega 50 gojenk, bi bilo pač umesnejše ukiniti uršulnske učiteljšče v Ljubljani, ki imelo v bodočem letu le 36 gojenk, kakor ono v Škofji Loki. Gotovo ministarstvo nima interesa, da bi brez stvarne podlage od tolikih učiteljšč izvezalo samo ono. Podlaga temu je bila sigurno prej citirana statistika. Zal je, da se istočasno z ukinitvijo prvih letnikov na zasebnih ženskih učiteljščih ni izvršila tudi ukinitve prvih letnikov državnih ženskih učiteljšč. Vsekakor bo treba napraviti ravnesje med učitelji in učiteljicami, kar je posebno za podeželske ljudske potrebe velike važnosti. Statistika izkazuje, da je dotok moškega učiteljskega naraščaja veliko premajhen, narobe pa velika nadprodukcija ženskih učnih oseb.

Znižana vozna cena za žlane Ferjalnega saveza. Prometni minister je na prošnjo Ferjalnega saveza že do 15. septembra t. l. št. 23.789 z dne 13. t. m., da velja povlastica za četrtinsko vozno ceno dijakom-članom ferjalnega saveza že do 15. septembra t. l. Dijaki, ki imajo legitimacije Ferjalnega saveza, zopet dobe pri potniških blagajnah četrtinske karte brez nakaznic od železniške direkcije.

Snaženje železniških vagonov. Prometni minister je odredil, da se s strupenimi plini miči ves mrčes po železniških vagonih. Potniki so bili doslej vedno v nevarnosti, da iz železniških vagonov zaneso v svoja stanovanja uši ali stence. V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Osijeku, Subotici, v Novem Sadu, Bečkereku, Sarajevu in Skoplju se ustanove posebni oddelki za desinfekcijo potniških vagonov.

Ako hočete štediti svoje perilo tedaj uporabljajte pri pranju samo milo »GAZELA«.

Stenicol, najboljšo sredstvo proti stenicam. Glavna zaloga drogerija Anton Kanc, sinova, Ljubljana, Židovska ulica 1.

V boju zoper grizo in druge nalezljive bolezni je edino uspešno desinfekcijsko sredstvo »SANITOL«. Dobit se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvaja ga Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10. 1860

Po 10 letih iz ruskega ujetništva. Večeraj zvečer se je vrnil po desetletnem ujetništvu v Rusiji 32 letni posestnik iz Škofjice pri Ljubljani, Anton Novak. L. 1915. so ga Rusi ujele v Galiciji, nakar je bil do l. 1918. v Penzi pri Moskvi, potem pet let v Omsku v Sibiriji, zadnji dve leti pa v Moskvi. Do poljske meje se je vrnil na svoje stroške. V

Varšavi pa je dobil na našem poslanstvu 60 poljskih zlotov, da se je mogel vrniti v domovino. Novak pravi, da je v Rusiji mnogo bivših avstrijskih vojnih ujetnikov, ki jim sovjetske oblasti ovirajo povratek v domovino.

Splitsko »Novo Doba« o JCL slavnostih v Rogški Slatini. Kakor smo poročali, je prisel na slavnosti v JCL v Rogško Slatino dne 2. t. m. tudi prof. Borčić iz Splita, ki se je izredno zanimal za ustanovitev Lige v Splitu. Pred kroatimi je prineslo splitsko glasilo »Novo Doba« obširen dopis o prireditvah JCL v Rogški Slatini izpod peresa prof. Borčića.

Samomor carinskega pripravnika. V Šibeniku se je prošlo sredo ustrelil tamkajšnji carinski pripravnik Mihaelo Šikić, rodom iz Zagreba, ki je šele nedavno nastopil službo. Prenešil so ga v bolnico, kjer je kmalu nato umrl. Prijateljem je v zadnjih dneh tožil o težkih razmerah, v katerih živi. Poslovilnih pisem ni zapustil.

Novi žrtve Neretve. Petdesetletna seljanka Mara Katč iz Raške gore je pri pranju ob Neretvi padla v vodo in utonila.

Pritožbe tihotapcev zavrnjene. Kazenski oddelek carinarnice na Sušaku je bil predvčerajšnjim obveščeni, da je finančno ministarstvo vse pritožbe tihotapcev zavrnilo. Vsi tihotapci morajo torej plačati denarne globe ali pa odsediti zapor. Globe, ki so se v zadnjih treh mesecih naložile tihotapcem znašajo nad 300.000 Din.

Prevoz mrljca z avtomobilom iz Gradca v Beograd. Večeraj se je ustavlil v Rogški Slatini eleganten zakrit črn avto z napisom v nemščini: Mestni pogrebni zavod Gradec. V avtu je bilo truplo v Gradcu umrlega medicina, sina ugledne rodbe iz Beograda, ki je dala prepeljati zemске ostanke svojca v Beograd. Umrli je šel v Gradec šele pred par meseci v neki sanatorij na zdravilnice, ki pa je bilo brez uspeha. — Po kratkem odmoru v Rogški Slatini je šofer z mrtvaškim avtom, ki ga je spremljal tudi sorodnik umrlega, odšel proti Krapini v Beograd. Neznane prevoznice z avtom je seveda vzbudil med kopalniškimi gosti splošno pozornost.

TEKSTIL BAZAR LJUBLJANA KREKOV TRG 10., prvo nadstropje

Igra narave. Na vrtu posestnika Roberta Petroviča v Iloku je neka jablan letos že dvakrat obrodila, sedaj pa cvete že tretjič. Ljudje so radovedni, ali bo cvetu tudi v tretjič sledil plod.

Na vlaku okraden. Sinoči je bilo ukradeno trgovcu Kostevcu iz Pišec na vožnji od Kresnice do Zidanega mostu 6800 Din gotovine. Tatvine je osumljen neki fant, ki je baš dovršil vojaško službo in se je vozil skupno s trgovcem ter je pred Zidanim mostom brez sledu izginil.

Iz Ljubljane

Udeleženci mednarodnega profesor-skega kongresa v Ljubljani. Udeleženci mednarodnega profesor-skega kongresa iz Francije, Anglije, Italije, Amerike itd. se peljejo skozi Ljubljano v Beograd v ponedeljek dne 24. avgusta. Pozivajo se vsi v Ljubljani bivaajoči člani Profesor-skega društva, da se zanesljivo zbero na ta dan ob 7.25 dop. na peronu glavnega kolodvora v svrhu pozdrava inozemskih tovaršev.

Na znanje železniških upokojenecem. Društvo železniških upokojenecem naznanja svojim članom, da je umrl član in odbornik g. Anton Srca, železniški čuvaj v pok. Pogreb se vrši danes ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 6. Vsi člani se naprošajo, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. — Predsedstvo.

Umrli v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili priljubljeni sledeči smrtni slučaj: Anton Srca, železn. čuvaj v pok., 73 let. — Blaž Svetel, mestni požarni čuvaj, 78 let. — Helena Planinc, vdova tajnika grafičnega društva, 57 let. — Barbara Lovrec, žena paznika finanč. kontrole, hiralca, 34 let. — Ivan Komatič, trgovački potnik, 68 let. — Andrej Kušar, sodarski pomočnik, 20 let. — Ivana Kufic, služkinja, 49 let.

Policijske prijave. Od četrtka na petek so bili priljubljeni policiji sledeči slučaj: 1 tatvina, 1 prestopke kaljenja nočnega miru, 1 pljanost, 1 prestopke nedostojna vedenja, 10 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 samomor. Arretacija je bila izvršena 1 in sicer radi sama umora.

Čeni. danam popravlja vse vrste klubukov po najnižjih cenah modistka Z. Mahnič-Gorjanc. 348

Banke, pozor! Katera banka bi hotela prevzeti v Ljubljani se nahajajoče staro podjetje, zelo dobičkonosno, na najlepšem prostoru. Potreben kapital do 2 milijonov dinarjev. Ponudbe na upravištvu »Jutra« pod značko »Rentabel«.

PAPIR in druge potrebščine za dekoriranje sejmških prostorov nudi v veliki izbiri tvidka M. Tižar, Ljubljana.

Za dame! svileni jumperji najnovejše fasona, flor nogavice od Din 14— dalje, svilene nogavice.

Za gospode! srajce, naramnice, kravate, nogavice kratke in dolge.

Modna trgovina za dame in gospode F. & M. Rozman, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Iz Maribora

Otvoritev novega kina. V renoviranih prostorih dosedanjega mestnega kina »Kazino« se otvoril v petek dne 28. avgusta nov »Apollo - kino«. Pri otvoritvenih predstavah se bo predvajal film »Sarmantni princ«.

Mariborski recept proti zaporu — drži! Pred nekaj meseci smo poročali, kako se je izmuznil baron Eger iz Kungote nad Mariborom 14-dnevnu zaporu, na katerega je bil obsojen, s tem da je predložil sodišču zdravniško izpričevalo o srčni napaki. Baron Eger je bil namreč že pred dvema letoma obsojen v to kazen, ker je z avtom povozil nekoga dečka. Kakor izvedemo sedaj z okrožnega sodišča, se že tudi sami sodniki jeze, ko vidijo Egerja kljub srčni napaki dan za dnevno šofirati skozi mesto, zaporne kazni pa ne more prenesti radi — srca, ki pri šofiranju gotovo še bolj trpi kot pri mirnem sedenju v zaporu. Najlepše pa je to, da se sedaj množe slučajji amnestij radi predloženih zdravniških izpričeval, katerim se sodišča ne morejo izogniti, ker se je enkrat zgodilo baronu Egerju.

Iz Celja

Vpisovanje na šoli Glasbene Matice se je že začelo. Vpisovalo pa se bo še vsak dan do dne 1. septembra od 11. do 12. popoldne in od 6. do 7. zvečer. Pristop se more javiti tudi pisмено ravnateljstvu. Letos se uvede tudi tečaj za harmoniko, ki ga bo vodil poseben učitelj.

Na obeh mestnih osnovnih šolah bo vpisovanje dne 1. septembra od 8. do 11. in od 2. do 3. popoldne v upraviteljskih pisarnah. Redni pouk pa začne v petek dne 4. septembra.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju ponovno opozarja obrtniške kroge na zborovanje, ki se vrši v nedeljo dne 23. avgusta ob 9. uri popoldne v Narodnem domu. Dnevni red smo objavili že v listih, razviden je pa tudi iz lepakov, ki so bili poslani raznim obrtnim organizacijam in posameznim našim obrtnikom. To zborovanje je namenjeno predvsem obrtniškim stolem iz Savinjske doline, vsled česar se upravičeno nadejamo, da se bodo Savinječani polnoštevilno odzvali. Samoobsebi umevno, da pričakujemo tudi iz ostale bližine in daljne okolice mnogostevelno udeležbo. — Občeslovensko obrtno društvo v Celju.

Ne odlašajte, pojdite tudi Vi izkoristiti to ugodno priliko! Ne bo Vam žal!

Glasbena Matca bo letos nudila obiskovalcem pouk v sledečih instrumentih: solopetlje, gosli, klavir, vjola, čelo, bas, klarinet in še bo dosti interesentov, se bo poučevalo tudi v trombi, pozavni, rogu in flavti. Poleg tega vsega se bo vršil pouk o glasbeni teoriji in mladinskem petju.

Reguliranje cen kruha. Komisija za pobiranje draginje je sklenila zahtevati od zadruge pekov, da pozove svoje člane, da bi za naprej prodajali kruh na vazo, kakor delajo v Ljubljani in drugod, s tem se nameravajo onemogočiti event. zlorabe pri prodajanju. Cene kruha bodo po novem doletali prihodnji četrtak.

Zveza obrtnih društev za Slovenijo s sedežem v Celju sklicuje v nedeljo dne 23. avgusta popoldne v Narodnem domu v Celju o priliki obrtniškega zborovanja sejo. Vabila so bila pravočasno razposlana. V Zvezi včlanjena društva uljudno vabimo, da se po svojih delegatih seje zanesljivo udeležijo. — Zveza obrtnih društev za Slovenijo v Celju.

Veledenjene dame! Ali že poznate — SANOFORM?

Iz Trbovelj

Elektrifikacija Trbovelj. Iz Trbovelj napeljujejo električni tok v četrt ure oddaljeno vas Gabersko, odkoder se bo napeljal v vse bližnje trboveljske vasi, to je Knezdol, Planinsko vas in na Klek. Sčasoma bodo vse Trbovelje elektrificirane, ker je velikega pomena za moderniziranje trboveljske občine.

Urejevanje kanalizacije. Ob hiši Rženičnika in Kovača v Petelinovi vasi gradijo kanal. V to svrhu polagajo 50 cm široke betonske cevi, ker je prejšnji kanal vedno zasul plaz s hrba, ležečega nad cesto.

Graditev stanovanjskih hiš. Nasproti Trbovčeve trgovine v Trbovljah gradi hišo g. Franc Murn ml., sin posestnika iz Gaberskega. Izdeluje jo stavbno podjetje Jakob Vodopivec iz Zagarja.

Iz Primorja

Nastop telovadcev v Postojni. Telovadno društvo »Postojna« priredi v nedeljo 23. avgusta telovadni nastop, ki bo obsegal proste vaje moškega šolskega naraščaja, proste vaje ženske dece, proste vaje obrtnega naraščaja, vaje članov in članic, otrodo telovadbo in skupino. Po telovadbi bo srečolov s plesom.

Se trije učitelji. »Jutrovo« poročilo o izpiti na tolimskem učiteljšču je izpopolniti toliko, da so prebili zrelotni izpiti v Tolminu letos še Alojz Bizjak iz Kamenj, Vera Muzikova iz Trente ter Pavla Krohneta v Postojne.

Občinske volitve v Opatjenselu. Furlanska prefektura v Vidmu je razpisala občinske volitve v Opatjenselu za drugo nedeljo meseca septembra. Polagoma bodo vendarle zlezle slovenske občine izpod komisarjevega jarma!

Požar v tržiški prosti hiši. V hangarju št. 10 tržiške proste luke je te dni izbruhnil požar, ki je poškodoval zalogo kave trdke Pressel v Trstu. Gasilci so ogenj pogasil.

Avtomobilski zastojnik. 24letni uradnik Anton Kočevar v Gorici je te dni najel

soferja z avtomobilom ter se veled peljal po gorških ulicah. Ko je bilo vožnje konec in je bilo treba plačati vozilo, je povedal Kočevar, da je brez denarja. Sofer ga je naznanil orožnikom, ki so zastojkarja zaprli.

Naznanjam, da se pričn. s 1. septembrom t. l. zopet redni pouk v krojnem risanju in prikojevanju damskih oblek. Prijavse sprejemam od 8 — 12 ure in od 14 — 18 ure.

Oblasti konces. učiteljice **Roza Medved** Ljubljana, Mestni trg 21

Upokojuje učiteljstva s 35 službenimi leti

Na predlog ministra prosvete gos. da Velja Vukičevića so bili z dne 1. avgusta 1925. s kr. ukazom na osn. čl. 141 čin. zak. stalno upokojeni s penzijo, ki jim pripada po službenih letih.

V mariborski oblasti šolski upravitelji: Ivan Stukelj v Frankolovem, Jože Klemenčič v Galiciji, Fran Brinar v Gnetovljah, Anton Sivka v Št. Juriju ob J. z., Janko Koderman v Pirešicah, Uroš Konjar v Motniku, Fran Lorber v Braslovcah, Ivan Coter v Gomilskem, Ivan Kramar na Vranskem, Ivan Benkovič v Dolekloviu, Dragotin Čiček v Dolgi vasi, Ivan Ravbar v Črešnjicah, Mihael Lesnika pri Sv. Ani v Slov. goricah, Anton Vogrinec pri Sv. Antonu v Slov. gor., Fran Kranec pri Sv. Barbari v Slov. venskih goricah, Srečko Škerjanc v Št. Rupertu v Slov. gor., Fran Vabič v Mariboru, Anton Kukovič v Črešnjicah, Vinko Jug v Počovi, Radoslav Knaflič v Radvanju, Jože Kokej v Studencih, Josip Čuček v Brezovcih (Prekmurje), Avgust Požegar v Gederovcih, Matija Zver v Kuzdobljanju, Stefan Kolarič v Srdici, Ferdo Pečnik v Guštanju, Vaskoslav Pogrujc v Hajdini, Franjo Mešar pri Sv. Lenartu, Josip Raišp v Ormožu, Peter Kavčič v Novi cerkvi, Anton Kosi v Središču, Anton Križ v Zavrču, Fran Sinigoj v Selih-Vrhe, Alojz Šehel v Slovenigradu, Alojz Trobel v Šostanju, Alojz Pečnik v Bučah, Fran Lovrec v Podčetrtku, Anton Gradšnik v Polju, Hugon Pihak na Sladki gori, Tomo Kurbus v Slivnici, Josip Stritar v Št. Vidu pri Grobelnem, Nadalje Josip Kranjc, stalni učitelj v Šmartnem ob Paki, Fran Izlar, stalni učitelj v Ribnici na Pohorju, Mihael Levsčič, učitelj v Celju, Terezija Golmajer-Sosičeva, učiteljica v Kolobju, Fran Zaherl, stalni učitelj v Lutomeru, Ivana Schneider, stalna učiteljica v Cezanjevcih, Lucija Gohrščkova, učiteljica v Veliki Nedelji, Viktorija Gradšnik-Tavčarjeva, učiteljica v Polju.

V ljubljanski oblasti so upokojeni sledeči šolski upravitelji: Simon Gašič na Dobovi, Blaž Tominc v Globokem, Ignacij Zupan v Brežicah, Ivan Kambič v Črešnjecju, Tomo Petrovec v Jaršah, Janko Toman v Moravcah, Miha Vrbič v Sodražici, Ivan Jezeršek v Križah, Friderik Kramer v Škofji Loki, Fran Luznar na Primskovem, Karel Završnik v Dupljah, Aleksander Lunaček v Št. Rupertu, Josip Armič v Radečah, Ivan Četina v Laškem, Fran Gostinčar nad Zidanem mostu, Bernard Andolšek v Litiji, Miha Debelak v Šmartnem pri Litiji, Avgust Korbar v Zg. Siskli, Ivo Trošt v Tomišlju, Fran Juvanec v Mirni peči, Anton Eržen v Podgorju, Fran Jereb v Rajhenburju, Pavel Geruš, učitelj v Ljubljani, Vito Zupančičeva, strok. učit. v Ljubljani in Rajko Justin, učitelj na univerzi v Ljubljani.

Začetek šolskega leta

Meščanska šola v Zalcu. Vpisovanje se vrši v dne 30. 31. avgusta in 1. septembra v dopoldanskih urah v ravnateljski pisarni, dne 2. septembra je šolska maša. Dne 3. septembra prične redni pouk ob 8. uri. Ponavljalni izpiti so dne 31. avgusta v I. razred se sprejemajo dečki in deklice, ki so dovršili 4. šol. leto. Učenci, ki vstopijo na novo, naj prinesejo s seboj svoje šolske izpričevalo in krstni list ter naj pridojejo v spremstvu starišev ali njih ne-mestnikov.

Na drž. deški meščanski šoli v Mariboru je pričetek razrednih (ponavljalnih) zaključnih in zasebnih izpitov v torek, dne 25. t. m. ob 8. uri, konec v soboto, dne 29. t. m. Vpisovanje v I. razred je v torek, dne 1. septembra, vpisovanje dosedanjih učencev v višje razrede je v sredo, dne 2. septembra, obkraj od 8. do 13. ure. Vsi novi in prejšnji učenci se morajo izkazati z zaključnim izpričevalom, novi učenci pa tudi še s krstnim listom in s potrdilom o cepljenju. V soboto, dne 5. septembra je ob 8. šolska maša, v ponedeljek, dne 7. septembra pričetek pouka. Ev. izpremembe na šolski deški.

Na deški meščanski šoli II. v Mariboru je vpisovanje dne 1. septembra od 8. do 12. Razredni, ponavljalni izpiti so v sredo dne 26. za učence vseh razredov. Zasebni izpiti so 27., končni izpiti pa od 28. do 31. t. m. Vsi izpiti se začnejo ob 8. zjutraj.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Gimnazija (ponavljalni razredni) in dodatni izpiti se vrše 24. in 25. avgusta t. l. Nižji tečajni izpiti prične 26. avgusta ob 8. pismeno, ob 15. istega dne ustno in traja do 31. avgusta. Vpisovanje gojenk, ki žele na novo vstopiti v I. do VII. razred je 1. septembra od 8. do 11. Sprejemni izpiti za te gojenke se vr

Iz življenja in sveta

Grozne številke

Po statistiki, ki jo sedaj objavljajo Zedinjene države, se je pripetilo 1. 1924. na njihovem ozemlju vsega skupaj okroglo 450.000 nesreč ali nezgod, ki so jih povzročili avtomobili. Ta vozila so ubila 19.000 ljudi, od teh 5700 otrok. Vsak dan ubijejo torej avtomobili v Zedinjenih državah 52 ljudi in jih ranijo 1200. Stvarno škodo, ki jo povzročijo avtomobili pri nezgodah ali nesrečah, cenijo na triletri do ene milijarde dolarjev.

Po zadnjih ugotovitvah je v Zedinjenih državah vsak dan 17.775.000 avtomobilov v obratu. Ena smrtna nesreča pride torej še manj kot na 1000 avtomobilov. V Evropi je absolutno in razmeroma veliko manj avtomobilov kot v Ameriki. Kot primer vzamemo Nemčijo, ki ima v Srednji Evropi nekako povprečno število avtomobilov. Druge države jih imajo nad povprečnim številom, ali pa pod njim. Lani je bilo v Nemčiji v obratu 192.000 avtomobilov, z drugimi besedami: en avtomobil odpade na 316 prebivalcev, v Zedinjenih državah pa na šest. Ako vzamemo za primerjavo enake številke, bi moralo biti v Nemčiji okrog 10 milijonov avtomobilov.

Koliko nesreč bi se moralo zgoditi potemtakem tudi v Evropi, ako bi veljale enake številke, kakor za Ameriko!

Kakšno je jedro naše zemlje?

Strašne potresne katastrofe, ki so v poslednjih letih napravile toliko škode v Ameriki in na Japonskem, so poleg neizmerjega zla rodile tudi nekaj dobrega. Dale so prirodoslovcem priliko, z dragocenimi opazovanji obogatiti naše znanje o ustroju notranjosti zemlje. Seveda še ni bilo mogoče v tem kratkem času popolnoma oceniti ves znanstveni material, ki so ga zbrali raziskovalci o priliki potresov, vendar pa se že danes lahko reče, da je zemljepisnost ž njim mnogo pridobila.

Premer naše zemlje meri, kakor znan, okroglo 13.000 km (natančneje: 12.712, oziroma 12.755 km; prva številka velja za premer od tečaja do tečaja, druga pa za premer, ki stoji na tem pravokotno in gre skozi ekvator). S pomočjo kompliciranih merjenj so dognali tudi težo zemlje in obenem njeno gostoto, ki znaša 5,52. Če bi mogli vse elemente, ki sestavljajo zemljo, enakomerno pomešati, bi tehtal 1 kubični decimeter (t. j. 1 liter) te tvarine 5 kilogramov in 520 gramov, torej pet in polkrat toliko kot en liter vode. Geologi pa so že dognali, da specifična teža zemljiskega površja močno zaostaja za zgoraj omenjeno, za vsa zemljo veljavno težo. Iz tega sledi, da notranjost naše zemlje znatno presega povprečno njeno gostoto. V splošnem so geologi mnenja, da je gostota elementov, ki sestavljajo jedro našega planeta, vsaj šest do sedemkrat večja kot gostota vode, ter odgovarja nekako gostoti železa.

Kakšna je pravzaprav notranjost zemlje? Točnega in neovrgljivega odgovora na to vprašanje danes še ne poznamo. Vemo le, da je temperatura v sredini zemlje neznansko visoka. Neštevilna opazovanja so namreč dognala, da temperatura raste tem bolj, čim bolj se bližamo zemljiskemu središču. Do gotove globine velja formula, da se toplota povzraja za eno stopinjo C na vsakih 33 metrov. O tem vemo povedati rudarji, ki kopljejo rude v velikih globinah. V rudniku Sv. Janeza v Braziliji, ki je globok 2000 metrov, je bila vročina tako neznošna, da je morala družba, ki je rudnik eksploatirala, porabiti nad pol milijona dolarjev (30 milijonov Din današnje vrednosti) samo za inštaliranje ventilacijskih aparatov. Globlje kot 2000 metrov pa ljudje sploh še niso prodrli.

V globini 60 do 70 kilometrov vlada vročina kakih 2000 stopinj Celzija. Ta temperatura je tolikšna, da ji ne morejo kljubovati niti granitne mase. Vulkaniska lava, ki požge vse, kar ji pride na pot, ima temperaturo kvečjemu 880 stopinj C.

Kakaj naj bo torej pod temi okolnostmi zemljiska notranjost?

Vaovič so to vprašanje skusili rešiti geologi na podlagi izsledkov, ki so jih našli pri proučevanju poslednjih velikih potresov. Če se zemljiska površina vsled močnega potresa strese, zabeležijo nastale valove čudovito občutljivi seizmografi tudi po več tisoč, da celo nad deset tisoč kilometrov daleč. Prvi valovi, ki jih aparati registrirajo, so morali dospeti do njih po najkrajši poti, to je premočrtno skozi zemljo. Poznejši sunki pa pridejo do nas po ovinkih, in sicer skozi gornje zemljiske plasti, vsled česar nastane med obojimi časovna diferenca. Iz razlike med hitrostjo prvih in poznejših valov pa si lahko naravoslovec izračuna gostoto onih zemljiskih plasti, preko katerih so valovi prišli do nas.

Oglasom novih raziskavanj vlada že v globini 100 kilometrov pritisk, ki je enak 30.000 atmosfer. Vsled tega nepojmljivega pritiska niso elementi, ki se stavljajo notranjost zemljiskega plašeta, niti kapljivo tekoči, niti trdni v navadnem smislu besede, marveč tvorijo nekako elastično maso, ki pa je kljub prožnosti izvanredno trda, tako nekako kakor jeklo.

Latifa Hanuma

«Jutro» je že pisalo, da se je predsednik turške republike Mustafa Kemal paša ločil od svoje mlade žene, s katero je bil oženjen jedva dve leti in da je ločitev objavil z dekretom. Gospa Latifa je sprejela par dni po ločitvi novinarje, katerim je dala izjavo o ločitvi.

Latifa Hanuma je dejala, da gre v njenem primeru za ponovitev slučaja med Napoleonom in Jozefino Beauharnaisovo. Tudi ona ljubi svojega moža in je storila vse, da bi mu pomagala pri njegovem težavnem poslu, da bi udeležila ambicije zase in za svojo domovino. Toda zakon z njo je bil predsednik na poti v nadaljnji karieri. Zato je žrtvoval svojo ženo, kakor svojčas Napoleon.

Bivša predsednica se nikakor noče zaradi tega pritožiti. Nasprotno, celo zadovoljna je, ako bo z ločitvijo pripomogla ljubljenemu Mustafi do moči in sreče, o kateri je vedno sanjal. Ona ne ve, kdo je pripravil moža do tega, da se je dal ločiti od nje samo zaradi še lepše kariere.

Nekaj je gotovo, namreč da gospej Latifi ne bo zaradi ločitve počilo srce. Vse svoje moči hoče posvetiti nadaljevanju svoje začrtane poti. Za bolno srce ni boljšega leka kot čas in trdo delo. In zato bo odsel napela vse sile, da pripomore k sreči in bodočnosti domovine in da izposluje svojim sestram-Turkinjam one pravice, ki jim grejo.

Sedaj se res ne ve, kdo ima prav. Mustafa Kemal paša pravi, da ne more več živeti z ženo, ker da je silno ekscentrična, strastna feministka in mu greni življenje, ona pa, kakor vidimo iz razgovora, da jo je predsednik žrtvoval svojim ambicijam in da mu je bila vsled svojega navadnega pokolenja na poti v dosegi še večjega sijaja.

Milijonar, ki bi se rad iznebil denarja

Vse mogoče skrbi tarejo človeštvo. Največkrat ti dela preglativce in beli lasje dejstvo, da nimaš denarja in si razbil glavo, kje bi ga dobil, da bi zamašil največje luknje. So pa tudi ljudje, k sreči jih je zelo malo, ki ne morejo spati od skrbi, kam bi s svojim denarjem. Mi navadni zemljani žal ne moremo presoditi, kakšne so te skrbi, ker nam ni dano, da bi imeli toliko cvenka, da bi ne vedeli, kam z njim.

Tak revež je ameriški človekoljub Leopold Schett, ki si je v življenju nabral nekaj milijončkov. Sedaj je star že 85 let in ve, da mu ne bo več dolgo živeti. Zato sklepa račune in ugiblje, koga naj bi osrečil s svojimi dolarji. Pred kratkim je naklonil poltretji milijon dolarjev za ustanovitev sirotišnice. Za svoje sorodnike, ki jih k sreči ni mnogo in so več ali manj vsi petični, je že skrbel in jim volil zneske, razmeroma precej skromne, bolj zaradi lepšega. Ostalo pa mu je nekaj nad dva milijona dolarjev, ki ne ve, komu naj bi

jih dal, da bi imelo človeštvo večjega haska od njih.

Zato se je sedaj Schett obrnil naravnost na javnost. Poprosil je velike ameriške liste, naj vprašajo svoje čitatele za nasvet in mu tako pomagajo iz velikih skrbi, ki mu jih povzročajo milijoni. Odgovori morajo biti seveda pametni in morajo ustrezati namenu, da imej človeštvo čim več dobička od podedovanega denarja.

Odgovorov gotovo ne bo manjkalo. Ali bodo med njimi tudi pametni in ali jih bo gospod Schett upošteval, je drugo vprašanje. Pač včasih res ni lahko človeku iznebiti se denarja, ki si ga je nakopičil v življenju. Ako bi to bilo lahko, bi se bogati človekoljub tam onstran velike luže gotovo ne obrnil do javnosti.

Častnikov dvojnik

Neprijeten doživljaj angleškega gardnega častnika.

Pred najvišjim londonskim sodiščem se je vršil to dni interesanten proces. To ženeč je londonsko policijsko ravnateljstvo, kot tožitelj pa nastopa v londonskih višjih krogih dobro poznani major lord Shepard.

Major Shepard, nekdanj gardni oficir, je pred kratkim doživel vrlo neprijetno dogodivščino, 27. junija zvečer je, kakor navadno, odšel iz svojega kluba, kar se mu v najbolj prometni ulici pridruži neka dama, ga nagovori in zahteva od njega, naj ji vrne ročno torbico z denarjem, ki jo je pred dnevi ukradel. Major se je ogorčeno uprl, dama pa mu je odvrnila, da je spoznala v njem majorja «Trevorja», ki jo je okradel. Oficir je zatrjeval, da on ni identičen z omenjenim majorjem, dama pa se ni dala prepričati in je zahtevala, naj gre z njo na bližnjo stražnico. Med tem se je okrog obeh nabrala precejšnja množica radovednežev in majorju je postala situacija neprijetna, zato se je udal in je odšel z damo na stražnico. Bil je seveda trdno prepričan, da bo nesporazumljenja takoj konec, čim bo pokazal svojo legitimacijo. Toda koliko je bilo njegovo presenečenje, ko ga je uradnik, ki mu je jedva pogledal v lice, naharil!

«Tu ne boste s svojimi lažmi nič opravili. Poznav vas preveč dobro. Vaše pravo ime je Harold Dorian Trevor, ki je v vsej Angliji znan kot eden izmed najopasnějšíh vlomilcev in žeparjev. V imenu zakona vas aretiram.»

Major se je brezuspešno skliceval na svoje legitimacije in na uniformo. Uradnik njegovim papirjem ni verjel. «Dokumente,» mu je odvrnil, «ste ukradli majorju Shepardu, ali pa ste jih ponaredili. Sicer pa se čudim, da ste se to pot zadovoljili s stopnjo majorja, saj se navadno izdajate vsaj za polkovnika ali pa celo za generala!»

Major je vztrajno zatrjeval, da se nahaja uradnik v usodni zmoti. Prosil ga je, naj telefonskim putem obvesti mestno poveljstvo, ki mu bo potrdilo, da je on res major Shepard, bivši gardni častnik, in ne gentleman-vlomilec, za kar ga smatra policija. Policijski inšpektor se ni dal preprositi in je celo ukazal, naj dozvednega laži-majorja preiščejo. Pri njem so našli listnico, v kateri je bilo par bankovcev in nekaj posnetik, glasečih se na ime Shepard. Inšpektor mu je listnico z vsa njegovo vsebino zaplenil in jo ukazal izročiti «pravemu» lastniku majorju Shepardu.

Med tem so ubogega majorja fotografirali in mu odtisnili prste. Končno se je inšpektorju posrečilo iztakniti fotografijo pravega vlomilca Trevorja, ki je bil v londonskih uzmoviških krogih znan tudi pod imenom «mož z monoklom». Inšpektor je nekaj časa motril fotografijo, nato se je ozrl v majorja. Vzel je iz predala monokel in prosil majorja, naj si ga natakne.

«Vsaka pomota je izključena,» je po-

Oni, ki pridejo

na velesejm, naj si oblačilne potrebščine za sebe in svoje narobe v Paviljon „I“ 215-217. Na razpolago krojil, vzorec sijajnega angleškega blaga. Vse cene znižane za naročnike na velesejmu za 25%. Drago Schwab, Ljubljana PAVILJON „I“, 215-217.

tem vzklilnik triumfalno. «Primerjajte se s fotografijo!» Zaprepašeni major je moral priznati, da je fotografija pred njim bila na las slična njemu. Tako se je pač udal in prebil štirindvajset ur v celici skupno z vlomilci, morilci in ponarejevalci denarja. Drugi dan se je seveda izkazalo, da je policija napravila fatalno pogreško. Sedaj jo major toži. Javnost je na izid procesa zelo radovedna.

× **Nenavaden predor** nameravajo graditi inženjerji na južnoameriški obali. Nedaleč od brega se je namreč v 18. stoletju potopila ladja polna zlata in srebra, ki ga cenijo na 460 milijonov funtov. Skozi pesek in kamone je hočejo sedaj zvrtni predor, po katerem upajo priti do ladje in tako spraviti zaklad na dan.

× **Nemci ne smejo v Avstralijo.** Te dni je bil kapitan parnika «Hana» obsojen na 400 funtov globe, ker je omogočil štirim Nemcem, da so stopili na avstralska tla.

Sokolstvo

Mednarodne telovadne tekme leta 1926

Príhodnje leto bodo — po preteku štirih let — zopet mednarodne telovadne tekme pod okriljem Mednarodne telovadne zveze. Tokrat se vršijo v Lyonu na Francoskem, in sicer dne 23. maja 1926. Pred kratkim so bile izdane obvezne vaje za tekme in načrt tekem, iz katerega prinašamo najvažnejše točke.

Tekme obsegajo tri sestave prostih vaj, dalje po eno obvezno in eno prostovoljno vajo na bradlji, drogu, konju na šir z ročaji in na krogih, plezanje na vrvi, skok v višino z zaletom, metanje krogel, tek in plavanje.

Proste vaje bodo izdane s slikami. Vsaka vrsta si lahko postavi svoje lastno orodje na svoje stroške in odgovornost. Pleza se 8 m visoko iz seda, vsak tekmovalac lahko skoči trikrat pri skoku v višino, znakuje se najvišji skok. Kroglja za metanje je 7,25 kg teška in se meče z vsako roko trikrat. Tek je na 100 m, plavanje poljubno na 50 m.

Za tekmo se je treba prijaviti šest tednov pred tekmo pri predsedniku Mednarodne telovadne zveze Cazaletu. Prijavi mora biti priložena fotografija 33 x 25 mm v formatu. Tekmovalac mora biti najmanj 18 let star.

Pri prostih vajah bo sodilo 16 sodnikov — za vsakega tekmovalca dva — izvedbo posameznikov, dva sodita skupno izvedbo, pri vajah na orodju sodijo po trije sodniki, istotako tudi po trije pri lahkoletičnih vajah, le pri plezanju, teku in plavanju sodita po dva sodnika.

Najvišje dosegljivo število točk je za vrsto 1448, in sicer točnost prihoda 20 točk, pri prostih vajah: vedenje vrste 2 točki, skupna izvedba 20 točk, izvedba posameznikov tri vaje po 10 točk, izvedba 6 tekmovalcev je 180 točk; na orodju: vedenje vrste pri štirih orodjih po 2 točki, je 8 točk, prihod in odhod k orodju 48 točk, izvedba obveznih in poljubnih vaj na vseh orodjih iznese 720 točk; pri lahki atletiki: pet panog po 15 točk za 6 tekmovalcev je 450 točk.

Točno besedilo vaj na orodju je priloženo v zadnji (8.) številki «Cvičitelja», ki izhaja kot priloga «Vestniku Sokolskemu», oficijelnemu glasilu COS.

Sokolski praznik v Višnji gori

Po petih letih se je zopet zgenilo v Višnji gori. Može Sokoli so izpregovorili in Sokoli je vzlezel, da pokaže vso silo svojih mladih kril. V soboto dne 15. avgusta so se od daleč in blizu odzvali bratje njegovemu klicu in prihiteli na pomoč, da pokažejo moč svoje sokolske volje.

Privedite sama na sebi je bila jako dobra in želimo bratom, ki vodijo višnjegorsko društvo, da vztrajajo na poti svoje sokolske misli še nadalje z vso energijo, da bodo uspehi še polnejši.

Sokolsko slavnost so posetili v imenu sokolske župe Ljubljana brat Milko Krapež in župni načelnik br. Ryška; Sokoli iz Novoga mesta, med njimi svetovni prvak brat Leon Štukelj, ki ga je občinstvo, dasiravno ni nastopil pri javni telovadbi burno pozdravljalo, možka in ženska deca iz Grosuplje, nekaj članov iz Ribnice in Ljubljane, slednji kot gostje. Pogrešali smo našelne našega okrožja brata Capudra, kar kljub temu, da ni bil to okrožni zlet, ne moremo zamolčati.

Pri javni telovadbi so nastopili možka in ženska deca, možki in ženski naraščaj ter člani in članice, ki so bili zastopani v precejšnjem številu. Telovadba je v splošnem dobro izpadla, predvsem moramo omeniti ženski naraščaj in deca, pri ostalih pa tu pa tam še primanjkuje hladnokrvnosti in posluha za godbo.

Po javni telovadbi je nagovoril in pozdravil vse navzoče društveni starosta br. dr. Zevnik, se zahvalil za udeležbo ter vzpodbujal vse k vztrajnemu in resnemu sokolskemu delu. V imenu sokolske župe Ljubljana je pozdravil brate in sestre ter vse navzoče brat M. Krapež, ki je v svo-

jem govoru poudarjal pot Sokolstva v priid narodu in domovini. Značilne njegove besede: «Ti pa, višnjegorski Sokol, se zavedaj, da nisi sam, da bomo tvojemu klicu sledili vsi, ki smo prispeli danes od daleč in blizu v tvoje gnezdo, da te po možnosti podpiramo na tvoji sokolski poti!», so izzvale viharno odobravanje in bodo gotovo ostale zapisane Višnjegorcem globoko in jasno v srcu. Zelo razveseljivo je dejstvo, da nam je pokazal višnjegorski Sokol, kljub temu, da je že peto leto v težki krizi toliko lepega in dobrega.

Po oficijelnem delu nastopa se je vršila animirana narodna zabava, ki pa jo je žal prekinila bližajoča se nevihta in so vsled tega morali oditi takoj s prvim vlakom oddaljenejši braje in gosti. Bojimo se le, da bi povzročilo to za priveditev slab gmotni uspeh, ki bi bil za društvo, ki je v tem oziru v kritičnem položaju, težak udarec.

Tebi višnjegorskemu Sokolu pa ključemo: «Vztrajaj, bori se, ne kloni!» Zdravo! — Pa. Ka.

Sokolski zlet na Bledu

V soboto, dne 15. t. m. je priredila Gorenjska sokolska župa svoj delni zlet na Bledu. Zastopana so bila društva, ki leže ob glavnih železniških progah in sicer z Jesenic, Javornika, Radovljice, Kranja, Stražišča, Škofje Loke, Bohinjske Bistrice in Bleda. Ljubljanski Sokol pa je bil zastopan z eno vrsto telovadcev in telovadki.

Ob ogromni udeležbi občinstva je pričela ob 16. uri javna telovadba v romantični Zaki katero je otvoril blejski sokolski naraščaj z raznoterostmi. — Zatem je nastopilo 40 članic s prostimi vajami, katere so lepo uspele. Kot tretja točka je nastopila možka in ženska deca z zastavicami in obroči. Izvedba je bila zelo dobra, slika pestra, toda žal je bilo število 48 za tako veliko telovadšče premajhno. Nato je nastopilo 66 članov s prostimi vajami. Izvajali so jih struno, samo krčije bi bilo lahko boljše. Za lepo izvedbo jih je nagradilo občinstvo z burnim odobravanjem. Naslednje vaje s puškami je izvedlo 16 dekčev z Bleda eksaktno, krčije in ravnanje bi lahko marsikateremu članu služilo z vzgled.

Pri rodni telovadbi so nastopile 4 vrste. Posebno pozornost je vzbujala vrsta iz Kranja na krogih s krasno izvedenimi vajami in seskoti ter kombinirana vrsta bratov z Jesenic, Javornika in Kranja, ki so izvajali na drogu vrhunske vaje z lahkoto in eleganco. Kot slednja je nastopila vrsta mednarodnih in olimpijskih telovadcev pod vodstvom prvaka br. Staneta Vidmarja ter vrsta članic ljubljanskega Sokola na bradlji. Občinstvo se je divilo vrstolomnim vajam telovadcev, ki so bile izvedene s presenečljivo preciznostjo. Zlasti se je opazalo napredek mlajših, ki nam obetajo pri mednarodnih tekmah še lepe uspehe. Posebno je imponiral strunen nastop te vrste in njih lepo razvita telesa. Privedite je v vsakem oziru krasno uspela in je pokazala uspehe smotrnega in sistematičnega sokolskega dela.

Za, se na tem krasnem zletišču ni mogla razviti ljudska veselica, ker jo je preprečila silna nevihta s točo, tako da je bilo celo telovadšče mahoma podobno jezeru. Pri priveditvi je marljivo svirala godba sokolskega društva z Jesenic pod vodstvom priznanega kapelnika gosp. Ribole.

Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo ponovno na svoj izredni občni zbor, ki se vrši v četrtek dne 27. avgusta točno ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Spored: razprava o Narodnem domu. 1671

Kamniški Sokol priredi v nedeljo dne 23. avgusta svoj vsakoletni javni nastop na letnem telovadšču. Pri popoldanskem vaku sprejem gostov, nato sprevod na telovadšče. Ob pol 4. uri javna telovadba vseh oddelkov, nato narodna veselica. V slučaju slabega vremena se vrši sokolska akademija ter veselica v vseh prostorih Narodne čitalnice. Zdravo!

Tržaško pismo

Samomorji v Trstu. Majnik in avgust. Ljubzen — mizerija. — Otrok naprodat. — Rimski romar. — Nevšečen blagoslov.

Trst, 20. avgusta. V Trstu je majnik tisti mesec v letu, ki je najbolj nevaren človeškemu življenju, ker se navadno v njem začnejo kazati posledice pomladanskega prepora — narave in ž njim zvezanih nagonov. V karnevalu se sklepajo znanstva in prijateljstva, katera brsteče popje prvih pomladanskih dni privede v vse ovire razvedajoč ljubzen, v mesecu majniku pa prihajajo potem na vrsto «Piccolovi» mali oglasi. Dnevi potekajo in za Malimi oglasi pride na vrsto «Dnevna kronika». Tam se potem čita, da so gospodično A. B., staro komaj 18 let, ali malo več ali malo manj, našli polumrtvo in poleg nje izpraznjeno stekleničico, Karbolna kislina! Vzrok: «dispiacieri di cuore» — «srčne neprilike». Če se zdravniku rešine postaje posreči, da ji z želečno sesalko še pravočasno izpere želodec, je revica rešena, drugače pa — smrt. V mesecu majniku, ki tako izkazuje v Trstu največje število samomorov ali pa vsaj poizkusov.

Mesec majnik je tudi letos v tem pogledu stal na višku. Kar pa je čudno, se mu tekoči mesec avgust že sedaj, ko smo komaj nekoliko čez polovico, priključuje s skoraj enakim številom samomorov in samomorilskih poizkusov. Ni ga dneva, da bi listi ne beležili dveh, treh, samo z razliko, da je skoraj več možkih kot pa žensk, in sicer starejših ljudi. So pač vzrok drugi sedaj kot pa v pomladi. Mesec avgust je namreč za Trst najslabši, kar se tiče zaslužka, in vzrok, ki goni ljudi v smrt, je večinoma — beda! Glavno ulogo tu tu igra karbolna kislina, toda smrtni kandidacije posegajo tudi po drugih sredstvih, samokresu, vrvi, morju. Neka 55letna ženska si je celo namešala žveplenege etra, firneža in glicerina. Dva ali trije so skočili pod vlak. Pogostoma se uporablja tudi lizol. Neka ženska se je skušala zastrupiti z ogljikovim dvokisom. Zaprla se je v sobo in užgala ogelje v treh posodah. Rešili so jo še pravočasno. Ta njen samomorilni poizkus je bil že tretji. Neka 18letna deklica ej na pomolu Bersaglieri popila stekleničico jodove tinkture in potem skočila v morje. Bili so potem še slučaj zastrupljenja s kisovo in solno kislino, dva smrtna kandidata pa sta si prerezala žile. In kakor rečeno, je vzrok

pri dveh tretjinah teh nesrečnežev, beda, mizerija!

Da vam podam sličico take mizerije. Naslikal mi jo je tovariš novinar, ki je pripovedoval:

«Te dni sem ob zgodnji jutranji uri srečal znanca, doktorja filozofije, ki je znan kot zgodovinski raziskovalec in publicist, na živi tako bedno, da po mesec dni ne menja ovratnika. Z njim v družbi sta bila neki možki in mlada ženska, ki je nosila na roki srčkanega, morda dveletnega fantička. Povabil sem vse skupaj na kavo, ker se mi je zdelo, da so je nujno potrebni. Plačal sem več za kruh kot za kavo, tako pridno so ga drobili. Oni možak se je potem poslovil, znanca doktorja in žensko z otrokom pa sem naložil v taksiometer in ju odpeljal do hiše, ki mi jo je napovedal doktor. Ves čas sem mislil, da je ženska doktorjeva žena in da je otrok tudi njegov, pa sem se še pošalil, da kupim dečka. Ko smo se poslovili pred vrati, me je doktor vprašal za moje stanovanje. Ali sem se potem začudil dan pozneje, ko nekdo potrka na moja vrata in vstopi ona ženska, po mojem mnenju žena mojega znanca doktorja. Pa mi je začela pripovedovati, da je prišla z možem in otrokom iz Gradca v Trst, hoteč

v Egipt. Imeli so par tisoč lir za prevoz, pa so morali čakati na vizume in so porabili vse. Slučajno se je seznanila z mojim znancom doktorjem, ko je bila že na kraju z denarjem, pa je vzel k sebi njo z otrokom, dočim pa njen mož, oni, ki je bil z nami v kavarni, spi v ljudskem prenočišču ali pa na kaki klopi v ljudskem vrtu. Tako točejo vsi skupaj črno mizerijo in pogostoma po ves dan nimajo kaj deti v usta, Kava, s katero sem jih pogostil, jim je bila edina hrana v 48 urah. Pa me je vprašala potem, ali ne bi morda res hotel kupiti njenež otroka! Ko sem odgovoril, da sem se nač šalil tedaj, ko sem to rekel, je začela jokati, češ: «ich muß ... sonst krepieren wir vor Hunger». Kaj sem hotel. Segel sem v žep in ji dal pač toliko, kolikor more dati novinar po 15. v mesecu, ter jo prosil, naj ne prihaja več, ker nočem priti v navzkrižje s svojo ženo. Tako raste beda in raste do pogube. Čisto drugače pa je bilo prav gotovo s tistim rimskim romarjem, ki sem ga pred kratkim videl na našem konzulatnu, kamor je prišel podlašivati vizum brez — denarja. Možakar kakih 30 let, krepak, zagorel, z nahrbtnikom na hrbtu in okovanimi čevlji. Bil je od nekod iz Nemčije pa je peš šel gledat sveteva

očeta v Rim. Doli je hodil menda 18 dni, nazaj pa nad 30, a ko je prišel v Trst, je bil suh, hotel pa je še v — Bono. Po kaj, ne vem, in ker je hodil že nad 30 dni, za katere je bil veljaven jugoslovanski vizum, je prosil, da bi mu ga podaljšali brezplačno. Pa ni šlo. Čul sem, kako mu je nekdo, ko je tam zunaj tožil, da se boji, da ga bodo jugoslovanski orožniki aretirali na meji, prijazen svetoval, naj s papeževim blagoslovom, ki ga je dobil v Rimu, pomaga prvega orožnika, ki ga sreča, pa pojde vse brez težav. Ker se je romar gotovo ravnal po tem nasvetu, sem prepričan, da ni zašel v pogubo.

Ej, pa imajo res taki-le blagoslovi čudno moč. O tem bi znal povedati svojjo zgodbič gospod X. Y., v tržaških trgovskih krogih zelo znana ličnost, Gospod X. je bil namreč vse do predkratkim še samec, ki je živel veselo in zadovoljno kakor ptič v logu. In je tudi imel s čim, dasiravno ga je tupatam kaka zrela ptičica poštono oskubla. Pri vsem tem pa se je skrbno varoval, da bi ne obsedel kje na limanica. Poletaval je od veje do veje, od gnezda do gnezda in povsod, zlasti pa tam, kjer so bile v gnezdu za plemo godne ptičice, so ga bili veseli, češ, morda le ob-

Gospodarstvo

Mlekarske prilike na Danskem in v Sloveniji

Mleko in prašiči predstavljajo glavni dohodek danskega kmeta, čeprav množinsko tekmujejo z nami tudi pri izvozu govedu in mesa. Stevilno goveje živine v Jugoslaviji je l. 1924, znašalo 3.869.985 glav napram 2.667.000 v Danskem, ne da bi mlečni izdelki tvorili kako pomembnejšo točko v naši trgovinski bilanci, pri danskem izvozu pa nastopajo s temile številkami (v tisočih metriskih stov):

	1924.	1923.	1922.
presno maslo	1234	1117	955
mleko in smetana	35	2	3
sir	89	55	89

kondenzirano mleko in smetana, mlečni prah 345 314 234
Skupna vrednost tega izvoza je doseglja nad poldrugo milijardo danskih kron.

Ker se mnogi že za našo ožjo Slovenijo bojijo, kam bomo z mlečnimi proizvodi, če naše kmetijstvo preusmerimo na intenzivno mlekarkstvo, naj navedem pomembnejše odjemalce danskega blaga v letu 1923: Nemčija, Anglija, Belgija, Francija, Španija, Švica, Češkoslovaška, Avstrija, Grčija, Zedinjene države, Maroko, Egipt, Alžir in Tunis. Med temi zasledimo naše najbližje sosedne in nam sme biti skrb, kam z mlečnimi izdelki, še dolgo tuja, ako bomo proizvajali blago odlične kakovosti ter zato razvoj našega mlekarkstva pretresavali z vsjo gospodarsko resnostjo in strokovno temeljitostjo.

Tesno z mlekarkstvom se združuje reja prašičev kot najboljših izkoriščevalcev raznih mlečnih odpadkov. Ob priliki kmetijskega posvetovanja, ki ga je sklicala Kmetijska družba za Slovenijo dne 4. oktobra 1924 v Ljubljani, sem v svojem referatu o mlekarkstvu Slovenije razdelil v naslednje 3 interesne paze:

a) Izvoz svežega mleka v obmejnih krajih Dravskega in Murskega polja. Ker vsebuje mleko v svoji naravi sestavi nad 80 odstotkov vode, ni priporočljivo, da bi se izvažalo mleko iz oddaljenih krajev ljubljanske oblasti na Dunaj; visoki prevozniki stroški bi v teh krajih cene mleka toliko znižali, da bi postala obrestnost krav dvomljiva. Pri odprodaji mleka se redijo prašiči predvsem le za gospodinjne potrebe.

b) Trdo švicarsko sirarstvo v planinskih krajih ljubljanske in mariborske oblasti, s sirarnami v dolinah in na planinah, vsaka s tolikšnim okolišem, da se moreta vsaj 2 tretjini mleka donošati (ne dovajati). Maslarstvo na planinah je razširjeno n. pr. na Norveškem, ki pa vrh tega irvaža na leto okroglo 300 vagonov presnega masla še iz Danske. V Sloveniji je konsum presnega masla malenkosten, za izvoz pa najbližje planinsko presno maslo ni porabno, ker mu manjka trpežnosti. Zaradi izrabe siratke za prašiče omogoča sirarstvo bolj intenzivno prašičerejo kakor pod a), vendar se mora številčno ista prilagoditi obsegu polja, s katerim kmetje razpolagajo: čim ožja je dolina in čim manj je polja, tem manj bo tudi prašičev. Tudi ni prezreti morebitne uporabe sirarske skute za gospodinjne potrebe; z odstranitvijo iste se zmanjša redilna vrednost siratke.

c) Maslarstvo v poljedelskih krajih obeh oblasti (na Dolenjskem in južnem Stajerskem) z uvedbo modernih parnih mlekarn in s primerno centralizacijo mleka ali smetane, da se omogočijo vagonске pošiljave absolutno enoličnega in trpežnega blaga za izvoz. Posneto mleko je določeno v največji meri za krmo prašičem, ki tedaj smejo biti številni kakor na Danskem in predstavljati zraven oddaje mleka maslarni drugo polovico kmetovih dohodkov.

Naglašam, da se intenzivna prašičereja mora naslanjati na poljedelstvo; strogo industrijsko pitanje teh živali je v agrarnih državah prerisakantno. To nam potrjujejo rezultati danskih pitajnih tekem za peršutarje do 100 kg na preskuševališčih Bregentved, Elsesminde in Over Loeistrup, katerih se je udeležilo l. 1920—21 1066 glav, l. 1921—22 1208 glav in l. 1923—24 1548 glav iz svinje-

rejskih središč, ki uživajo državno podporo. Za kg žive teže se je porabilo:

	klajnih enot	najmanj	povprečno	največ
1921	3.14	3.70	4.44	
1922	5.97	3.25	4.32	
1924	2.98	3.35	4.34	

Pri teh obligatnih tekmah nastopa danska domača pasma, jorkširska pasma, in pa križanci tako zvane dvojne reje (vsakčasna odprodaja vseh bastardov); živali vstopijo v starosti 2 mesecev in zapustijo preskuševališče, ko tehtajo nad 90 kg. Skandinavski klajna enota predstavlja 1 kg ječmena. Krma obstoji, na klajne enote računano, iz 15 do 30 odstotkov posnetega mleka in 70 do 85 odstotkov žita; slednje obstoji običajno iz pol turščice in pol ječmena (leta 1923—24 je bilo 1 četrt pšenice, 1 četrt turščice in pol ječmena). Upošteva je tržne cene v Ljubljani glasom «Kmetovalca» z dne 31. marca 1925 za 1 kg turščice 3 Din in za 1 kg ječmena 4 Din, torej za mešanico na polovico 3.50 Din, nas stane 1 kg žive teže peršutarjev pri uporabi 4 klajnih enot na 1 kg prirasika 14 Din, tržna cena debelih prašičev pa znaša 13 Din; pri industrijalnem pitanju imamo torej efektivno zgubo. V takih okoliščinah si poljedelce pomaga s cenjejšimi krmili (s korenstvi itd.), ognjivi se z daljšim pitanjem direktni zgubi, ne more pa tako storiti, kdor nima polja. Ogibati se podobnim zgubam s pomočjo lastnih tovarn za povojne izdelke upostavlja nov riziko, kateremu naše zadrugarstvo in tudi naše strokovništvo ni doraslo, ker je njihova izdelava v prav znatni meri umetnost.

V gornji kalkulaciji bi se bilo še ozirati na ceno posnetega mleka ali pa siratke; prvo se v naših maslarnah računava po 50 par liter, druga se vrača brezplačno, 6 kg posnetega mleka ali 12 kg posnete siratke ali 1 kg ječmena imajo pri prašičih enako krmno vrednost; cena mleku je torej primerana in s ključkom kalkulacije ni oporekati. Pri pomniti je le še, da je tu govor le o peršutarjih do 100 kg žive teže; pri 150 kg težkih slaninarnih smemo z mirno vestjo računati ne s 4, marveč s 6 klajnimi enotami za 1 kg žive teže, ki nas tedaj stane po gornjih cenah žita 21 Din, torej je reja slaninarnjev v slovenskih prilikah tudi za kmeta vezana z absolutno zgubo.

Zaključek mojih treh člankov (Dansko kmetijstvo, Danska živinoreja) je: Bodočnost Slovenije je v intenzivnem mlekarkstvu, kateremu je v poljedelskih krajih priključiti še intenzivno rejo prašičev-peršutarjev. Če naj mlekarkstvo prinaša dobre dohodke, goji ga zadržno (ne lažizadržno) in skrbi za temeljito izvežbanje mlekarkje. Ako tudi ne posnemamo Dancev v vseh podrobnostih praktičnega kmetovanja, zavodajmo se vendar, da temelji blagostanje danskega kmeta v prvi vrsti na njegovih gospodarskih organizacijah, in v teh ga skušajmo posnemati. Vsa strokova umnost ti ne pomaga nič, če blago ne najde kupca. Država pa naj čimprej uresniči mlekarsko šolo.

Antona Pevc.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Pšenica: baška, 30 vagonov, ladja Donava 272.5. Turščica: baška, 12 vagonov 180 — 181; sremska 187.5. Moka: 9 vagonov, baza 40—440 — 450; 25 400; 35 350; 46 300. Otrrobi: 6.5 vagona, baški, v jutajših vrečah 150; baški, pariteta Postojna, ocarinjeno 192.50. Tendence nespremenjena.

Svinjski sejem v Mariboru (21. avgusta.) Dogon 192 svinj in 4 koze. Povprečne cene so bile: prasci, 5 — 6 tednov stari 90 do 120, 7 — 9 tednov 150 — 170, 3 — 4 mesece 175 — 250, 5 — 7 mesecev 300 do 350, 8 — 10 mesecev 375 — 575, 1 leto 675 — 1250 Din. Kg žive teže 12 — 14, mrvice 15 — 17 Din. Prodanih je bilo 111 svinj, Kupčija je bila srednja.

Zagrebski kraljevski sejom (21. avgusta.) Dogon goveje živine dober, dogon konj obilen. Svinj je bilo manj. Promet je bil precej živaha. Kupoval se je precej tudi za izvoz. Goveja živina se je kupovala največ za Prago in Dunaj, dočim so na konjskem tržišču nastopili kot glavni kupci Italijani. Cene za kg žive teže: volci I. 11, II. 10.50, III. 9, krave I. 7.50, II. 6.75, III. 5,

bosanski volci H. 8.25, junice I. 7.25, II. 6.25, junci I. 9, II. 7.50, svinje domače mesne 12.50 — 15, debele 17 — 18, sremske 18.50 do 19 Din. Konji po 2500 — 10.000 Din za komad. Krma: detelja in lucerna po 100 dinarnjev za 100 kg.

Dunajski živalski sejom (20. avgusta.) Goveja: Dogon 921 komadov. Prvo vrsto biaz v cenah nespremenjeno, srednje in slabo blago je pokazalo popuščajčo tendenco. — Svinje: Dogon 1908 komadov. Ob živahnem prometu so poskočile cene mesnih svinjam za 10 — 15, debelim za 5 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: mesne svinje 2.30 — 3.10, debele 2.40 do 2.65 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (20. avgusta.) Promet miren in cene na nespremenjenem stanju. Notirajo ugodno na debelo za 100 kg v šilincih vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39 — 41, madžarska s Poisija 43.50 — 45.50, nova 40 — 42; ječmen: domači 33 — 43; turščica: 31.50 do 32.50; oves: domači 28.50 — 30.

— Zaščita industrijske svojine na Ljubljanskem velesejmu. Po rešitvi ministrstva trgovine in industrije dne 28. februarja t. l. ima Ljubljanski velesejem popolni značaj čisto gospodarske razstave. Ljubljanskemu velesejmu, ki se bo vršil od 29. avgusta 8. ure zjutraj do 8. septembra 6. ure zvečer, se je priznalo za predmete industrijske svojine, ki bodo razstavljeni v tem času, prvenstvo v smislu § 160 zakona o zaščiti industrijske svojine in § 94 in 99 navedbe o izvrševanju uredbe o zaščiti industrijske svojine.

— Izdelovanje državnega proračuna za 1926-27. Iz Beograda poročajo: V vseh ministrstvih se sedaj izdelujejo predlogi za proračun 1926-27. Do 1. septembra imajo ministrstva predložiti svoje posebne predloge, po katerih bo fin. minister izdelal enoten proračunski predlog.

— Novi industrijski progji v Bosni. Več lesnih podjetij Bosne in južne Hrvatske je ob priliki otvoritve liške železnice sklenilo zgraditi dve novi vialninali industrijski železniški progji. Od tega bi vedla ena preko Bosanske Krpe, druga pa preko Bihaća v Vrhovine in Ogulina. S tem bi bili stvorjeni dve novi zvezi zapadne Bosne in južne Hrvatske preko dalmašinske liške železnice z morjem.

— Cenovnik za zavarovanje valne ob izvozu blaga, veljaven od 15 do 31. t. m. je objavljen v «Uradnem listu» dne 20. t. m.

— Redni občni zbor ima tvrdka Carl Polak d. d. za industrijo usnja in usnjatih izdelkov v Ljubljani, dne 5. septembra ob 11. v Usnjarski ulici t.

— Likvidacija. Kmetijsko društvo v Ljubnem, registrirana zadruga z o. z., se je razdružila ter prešla v likvidacijo. Upniki naj prijavijo terjatve.

— Konkurz je razglašen o imovini Josipa Pohleta, trgovca v Savskem Brestovcu (Rajhenburgu) in o imovini Vinka Stoklasa, vinskega trgovca v Leskovcu v Haložah. Za prvi primer je zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Svinčici 22. septembra ob 9, za drugi primer pa pri okrajnem sodišču v Mariboru 25. t. m. ob 9.

— Zboljan položaj na mednarodnem denarnem trgu. V zadnjem času se opaža na mednarodnem trgu večja ponudba denarja in s tem v zvezi splošno nagibanje k nižjim obrestnim meram. Povisek oficijelne bančne rate se je v zadnjem času izvršil samo v dveh državah, namreč v Poljski od 10 na 12 in v Grčiji od 8 na 10 odst. V vseh drugih državah je opažati znižanje obrestnih mer, ne samo oficijelnih postavk, nego tudi privatnih rat. Pri nas obzujemo že dalje časa, da je napetost na denarnem trgu močno popustila.

Borze

21. avgusta

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). — Vrednote: investicijsko posojilo 70—80, vojna škoda 293—0, zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20—25, Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kredita 225—265, Merkantilna (101), Prašedion 892—0, Kreditni zavod 175—185, Strojne 100—0, Trbovlje 0—330, Vevče 112—0, Stavbna družba 165—180. — Blago: le s: testoni, 4—10, fca meja 0—540; orehovi plodi, 40 mm, 70 mm, 80 mm, suhi, I. in II. fca meja 1300—0; žrni bor-bordonnali, od 3 do 8 m dolž., od 30-30 do 50-50, fob Gruž 0—650; bukova drva, 1 m dolž., suha, fob nakladalna postaja 4 vagoni 17.50—17.50 (17.50); poljski pridelki: pšenica: baška, fca naklad. post. 0—270, domača, fca Ljubljana 275—0; turščica slav., fca Postojna 1 vagon 236—236, (236); oves slav., ali bos., rešetani, par. Ljubljana 0—190; laneno seme la, fca Ljubljana 545—0.

ZAGREB. Tendence na efektuem tržišču je dalje čvrsta, zlasti v bančnih vrednotah. Prašedion je dalje poskočila na 910. Baje je njena okrepitev v zvezi s izplačilom večjega dolga, ki ji ga je vrnila Slavonija, katere deželne so enako krepke. Od drugih industrijskih papirjev se je okrepil Gutmann na 400, Slavček na 155. Vojna škoda je dalje poskočila. Promptno blago se je trgovalo po 297—298, za december po 310. — Din ar je v Curihu nespremenjen. Zato tudi v Zagrebu v glavnem ni sprememb v devizah. Le Italija je zaradi mednarodne čvrstose nekoliko porasla. Blaga dovolj. Narodna banka je kupovala manjše količine deviz na London in Švico. Promet slab; znašal je 4.5 milijona Din. Notirale so devize: Amsterdam 2250—2270, Dunaj 782—792, Berlin 1327—1337, Italija izplačilo 202.21—204.61, London 270.74—272.74, Newyork ček 55.56—56.16, Praga 164 in sedem osmink do 166 in sedem osmink, Švica 1981.5—1989.5; valute: dolar 54.88—55.48, avstr. šilingi 780—790, Kč 162—164, lira 204.8—204.2; efekti: bančni

Trgo 10.5—0, Eskomptna 114—115, Kredita Zagreb 115—118, Hipo 66—68, Jugo 99—100, Ljubljanska kredita 225—0, Obrtna 72—74, Prašedion 905—910, Slavenska 65—66, Srpska 130—132, Narodna 3300—0; industrijski: Eksploatacija 50—56, Dubrovačka 530—540, Sečera 491—500, Isis 57—60, Nihač 0—41, Gutman 400—420, Slavček 150—160, Slavonija 60—62.5, Union 360—400, Vevče 110—0; državni: vojna škoda 297—298.

BEograd. Vse devizne nespremenjene. Samo Italija je porasla. Ponudba majhna. Promet minimalen. Poslovanje na bazi 9.215 Narodna banka danes ni kupovala. Notirale so devize: Amsterdam 2250—2260, Dunaj 787—787.5 Berlin 1330—1333, Budimpešta 0.0785—0.08, Bukarešta 28.5—28.85, Italija 202.8—203.25, London 271.65—271.85, Pariz 263—263.4, Praga 165.5—165.8, Švica 1985.5—1986.

CURIH. Beograd 9.225, Berlin 1.2270, Newyork 515.50, London 25.0450, Pariz 24.20 Milan 18.70, Praga 15.25, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.65, Varšava 90.50, Dunaj 72.55.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Krajine 72 — 80, Zivnostenski 307, Assicurazione Generali 8470, Rimione Adriatica A 3825, Rimione Adriatica B 3900, Costulich 336, Dalmazia 270, Libera 523, Lloyd 1770, Oceania 180, Tripcovich 443, Dalmazia cement 650, Split cement 470, Krka 407. Devize: Beograd 49.20 — 49.50, Dunaj 385 do 390, Budimpešta 0.0375 — 0.0385, Praga 81.25 — 82, Bukarešta 13.50 — 14.50, Pariz 129 — 129.50, London 133.70 — 133.90, Newyork 27.45 — 27.55, Curih 532 — 537. Valute: dinarji 49 — 49.50, 20 zlatih frankov 105 — 109, zlata lira 531.22.

DUNAJ. Beograd 12.69 — 12.73, Berlin 168.70 — 169.30, Budimpešta 99.60 — 100, Bukarešta 3.6350 — 3.6550, London 34.46 do 34.56, Milan 25.73 — 25.85, Newyork 708.75 — 711.25, Pariz 33.24 — 33.40, Praga 21.01 — 21.09, Sofia 5.11 — 5.15, Varšava 112.75 — 113.25, Curih 137.55—138.05; dinarji 12.69 — 12.75.

PRAGA. Beograd 60.475, Berlin 804.25, Curih 656, London 163.95, Milan 122.625, Newyork 33.75, Dunaj 476.

BERLIN. Beograd 7.50, London 20.382, Newyork 4.195, Milan 15.25, Pariz 19.715, Praga 12.43, Curih 81.40, Dunaj 59.08.

LONDON (ob 11.30). Beograd 272, Newyork 485.68, Italija 133.37, Dunaj 34.51, Švica 25.04.

NEWYORK (ob 18; po našem ob 24) Beograd 1.79 in četrt, London 4.85 in tri četrtinke, Švica 19.40.

Sport

II. kolo nogometnih tekem za kraljev pokal

Kakor znano, se vrši prihodnje nedeljo drugo kolo za kraljev pokal. V Splitu bosta merili svoje moči reprezentanci Splita in Subotice. Za sodnika je določen G. Jokić iz Beograda, za njegovega namestnika pa g. Fabriz iz Zagreba. Z favorita v tej tekmi se vsekakor smatra splitska reprezentanca, čije zmaga je skoraj izven vsakega dvoma. Bolj važna kakor tekma Split : Subotica je brezdvomno srečanje beograjske in zagrebske reprezentance. Beograjska reprezentanca je bila lani poražena od subotičke reprezentance že v prvem kolu ter je izpadla iz daljnega tekmovanja. Tudi zagrebska reprezentanca je morala v Osijeku kloniti tamonjši reprezentanci, toda JNS je nepravilno prisodil zmago Zagrebu ki je prišel v finale s Splitom. Po ljuti borbi je Zagreb v Beogradu porazil Split s 3 : 2 in si s tem priboril dragoceni pokal kralja Aleksandra.

Letos je borba po prvem kolu postala bolj realna. V prvem kolu so izpadle ljubljanska osješka in sarajevska reprezentanca in Zagreb se mora boriti z onim moštvom, ki ga smatra za edinega enakovrednega rivala.

To naziranje je vsekakor nekoliko preveč samozavestno. Tekma zadnje nedelje v Ljubljani nam nikakor ni pokazala, da sme Zagreb računati na zmago proti vsaki drugi reprezentanci razven proti beograjski. Gotovo je, da zagrebski nogometaši ne bi imeli manj skrbi kakor za nedeljsko tekmo, ako bi se morali sestati s splitsko reprezentanco. ZNP je na svoji seji v sredo določil za nedeljsko tekmo nastopno moštvo: Mihelič, Vrbanič, Dasović-Hitrec, Premrl, Remec-Plazzeriano, Buble, Babić, Periška, Benković. Toda izgleda, da hoče zagrebski podsavezni kapetan to postavbo še izpremeniti. Za več raj v petek popoldne je bila sklicana seja upravnega odbora ZNP v svrhu izpremembe že določene postavbe zagrebskega moštva. Baje bo napadalna vrsta, ta Ahilova peta Zagrebčanov, sestavljena nastopno: Urbanski, Periška, Babić, Plazzeriano, Benković. Ze ta nesigurnost ZNP glede postavbe napadalne vrste ni ravno najboljšje znamenje za zmago Zagrebčanov.

Moštvo Beograda nam dosedaj še ni znano. Najbrže bo sestavljeno iz igračev Jugoslavije, le kot srednji krilec bi igral Marinović od BSK.

Vsekakor so izgledi Beograjanov z ozirom na dobro napadalno vrsto mnogo bolj šir od onih Zagrebčanov. Za sodnika te tek-

me je določen g. Felver iz Sarajeva, za njegovega namestnika pa g. Csajagi.

Tekmi bo poleg mnogobrojne beograjske publike prisostvovalo nad tisoč zagrebskih «drukarjev», ki odidejo v Beograd s posebnim vlakom, da moralno pomorejo svojim dečkom do zmage.

Službene objave LHP. (Iz seje upr. odbora dne 20. t. m.) Vzame se na znanje prijava T. S. K. Merkur (Maribor) v JHS, ki se pošlje istemu s priporočilom, da se sprejme imenovani klub kot redni član. — Določa se za sojenje tekme Atena : Merkur dne 23. t. m. v Mariboru g. Peheim. Dovolj se za to tekmo gostovanje za Ateno gđ. Marice Cimperman, članice BSK in za T. S. K. Merkur gđ. Vide Petenave, članice S. K. Ilirije. Gđc. Marti Petič (Atena) se popusti od določene kazni in dovolj nastop z dnem 23. t. m. — Kaznuje se z zabrano igre za dobo 3 mesecev (od 7. VII. — 7. X. t. l.) § 13 t. 9. obč. pravil. JHS. gđc. Marija Kršič (Ilirija). — Tajnika.

Ljubljanski plivaški podsavez. (Službeno). Plavačem podsaveznih klubov se dovoljuje teknanje pri plavalni tekmi, ki jo priredi Prometno društvo na Bledu dne 23. t. m. — Tajnik I.

S. K. Hermesa izredni občni zbor se vrši danes 22. t. m. ob 20. uri v gostilni Šilbar. — Tajnik.

Kol. sekcija A. S. K. Primorja priredi v nedeljo 23. t. m. veliko kolesarsko dirko na progi Ljubljana-Krka-Stična-Ljubljana-Kranj-Mengeš-Ljubljana km 145. Istočasno se vrši na Dunajski cesti pri km 1.200 med klubska dirka juniorjev na 10 km, med klubska dirka novincev na 6 km in med klubska damska dirka na 3 km. Prosimo občinstvo, da med prehodom dirkačev skozi Ljubljano pusti cesto prosto in da se pokorava odredbam rediteljev. Prijavilo se je k dirki mnogo izvenljubljanskih klubov in bo boj interesanten. Načelnik.

A. S. K. Primorja kol. sekcija pozivlja vse člane in članice A. S. K. Primorja, da se prijavijo v nedeljo ob 7.30 v Zvezdi kot tehnična pomoč pri dirki. Sestanek dirkačev je v soboto ob 8. v Zvezdi.

Plavalne in veslaške tekme na Krki pri Brežicah. S. S. K. Brežice razpisuje v nedeljo 23. avgusta 1925. plavalno tekmo na Krki pri kopalšču Grič. Tekmovanje je pet stopno vsakemu plavca iz Posavja od Zlidanega mosta do Brežic in iz doline reke Krke od Novega mesta do Brežic, ki se prijavi ustmeno ali pisмено do 23. t. m. do 14. ure. Prijavnina 2 Din. Prijave se sprejemajo v trgovini A. Umek v Brežicah. Prijave na startu le proti dvojni prijavnini. Začetek ob 15. uri. Tekmuje se v sledečih disciplinah: 50 m gospodje, 50 m dame, 50 m juniorji, 50 m dečki, 50 m deklice, 400 m gospodje, 400 m juniorji, 300 dame, 300 m dečki. Pri vseh navedenih točkah stil plavanja poljuben. Točka, za katero se ne prijavi najmanj dva tekmovalca, odpade. Po plavalni tekmi se vrši veslaška tekma v paddel-dvojkah od Griča do Dvor nikovega jez v Krki vasi in nazaj. Dolžina proge ca 4000 m. Tekmovanje za prvenstvo mesta Brežice. Prijavljenih je pet dvojk. Konkurenca obeta biti jako zanimiva in močna. Natančnejše informacije in razpis se dobijo istotako v trg. Umek.

A. S. K. Primorje. Hazena sekcija. Danes popoldne ob 18. uri trening. V nedeljo ob 11.30 uri na igrišču slikanje hazena družine. — Trener.

Pokalna tekma na Dunaju. Včerajšnja prva pokalna tekma na Dunaju med Hakoah in Rapidom je končala z zmago Hakoah s 5 : 4 (3 : 0).

Državno prvenstvo v veslanju. Prošlo nedeljo so se vršile v Beogradu velike veslaške tekme, med njimi tudi za prvenstvo države. Za tekmo osmice s krmiljarjem za državno prvenstvo je kraljica Marija darovala dragocen pokal. Startali sta dve moštvi, in sicer Gusar (Split) in V. K. Beograd. Kot prvi je došel na cilj Gusar v 6:35.6 in postal s tem prvak države. V. K. Beograd je potreboval 7:13.2.

Arne Borg ne miruje. Včeraj smo poročali, da je Arne Borg postavil v plavanju na 1000 m nov svetovni rekord s 13:15. Toda že prihajajo nova poročila, da Arne Borg ne miruje in da je na tej progi zaporedoma dosegel še boljše rezultate, in sicer: 13:04 in 13:02.2. Mogoče bomo jutri morali zopet popraviti svoje današnje poročilo.

Miss Lackie, zmagovalca na pariški olimpijadi, je izboljšala dosedajni svetovni rekord v prostem plavanju na 100 yrdov na 1:02.2. Dosedajni rekord na to progo je držala miss Wehselau z 1:03.

Nova offside pravila v Avstriji. Načelstvo avstrijskega nogometnega saveza je odobrilo, da stopijo nova off side pravila s 15. avgustom in veljavo pri vseh tekmah I. nematerske lige. Ako bi se kak inozemski klub izrekel proti temu, se more v zmislu določb FIFA do septembra meseca igrati po starih pravilih.

Polizku znane ameriške plavalnice miss Ederle preplavati Canal la Manche ni uspel. Miss Ederle je v terek ob sedmih zjutraj startala pri Cap Griznez ob francoski obali. Spremljal jo je parnik, ki je imel na krovu brežično postajo in godbo. Drzna plavalčica, ki je do popoldne dobro kljubovala vsem naporom, je morala zaradi slabih vremenskih razmer opustiti svoj polizku.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 21. avgusta 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	756.9	15.2	brezv.	obl.	7.3
Ljubljana . . .	14.	756.0	24.2	sev. vzh.	več. jas.	
Ljubljana . . .	21.	759.1	19.3			
Zagreb	7.	755.7	18.0	jug. zap.		9.0
Beograd	7.					

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

Obiti
Za 150 Din
Vam naredi krasno obleko
Frane Burjak
Ljubljana, Hranška cesta 44.
graven Mokarjeva gostilna.
Sporočite, pridem na dom.
19107

Službe
(iščejo)
Trgovski pomočnik
mlad in agil, 18 let službe
v dobri hiši. Vajen je
vsakega dela. Pomošnje se
prosi na upr. »Jutra«
pod »Aglens«. 20571

Pekarijo
vzamen v najem v okolici
Ljubljane. Pomošnje na upr.
»Jutra« pod »Vpeljana«. 20571

Službe
(dobe)
Hišnika
oženjenega, vpojenega brez
otrok, iščem za graščino na
vodno lago. Pomošnje
pod »Pensla« na upr.
»Jutra«. 20577

Korespondence
zmožno mož, s snemanjem
tujih jezikov, sprejme Sever
& Komp. v Ljubljani. 20417

Zagar
samoe ali oženjen se sprejme
v polovici septembra na
vodno lago. Pomošnje
s zahtevkom plače na naslov
Škrbec & Bartol, Ljubljana
Kralja Petra trg št. 3. 20562

Vrtnarja
samostojnega in tretnega,
popolnoma vajenega na re-
gladnem in sadnem vrtu,
se sprejme takoj. Zgledati
se je pri M. Dolinarju,
posestniku v Smartnem ob
Savi, pošta Moste. 20566

Kontoristinja
vajeno pravilne nemščine in
pisanji, gospodinjstva in ku-
hanja, neomadeževane pre-
tekle, prijetne znanosti,
dobro, skrbno, zanesljivo
in vestno, 22-30 let staro,
sprejme sodniško ločen tr-
govce in posestnik v Ljub-
ljani z otroki. Plemenite
pomošnje pod »Dobrosrčen«
na upravo »Jutra«. 20565

Potnik
se sprejme za parfumerijo
za Hrvaško in Srbijo. Oni,
ki so v tej stroki že vpe-
ljani, imajo prednost. Pomo-
šnje s navadno deseter-
dnežno službovanja in refe-
renca mi se naslovi na na-
slov: Čuček Company, Ptuj.
20567

Pošteno dekle
ki zna nekoliko kuhati, se
sprejme za vsa hišna opravila
v kuhinji ali pospravljala
po sobah. Pomošnje na upr.
»Jutra« pod »Pridna 9912«. 20518

Lekarna
v provinci sprejme abdu-
renta kot praktika. —
Naslov pove upravo »Jutra«
20481

Prodajalka
zanesljiva dobra mož z več-
letno prakso, se sprejme v
špecerijsko trgovino s 1.
septembrom. Naslov pove
upravo »Jutra«. 20546

Špecerij. trgovina
sprejme učenca s poštenimi
stavci, ki bi imel vso
oskrbo doma. Naslov pove
upravo »Jutra«. 20529

Servirarico
izvetbano in z dobriimi spre-
ževali sprejme restavracija
hotela »Struclje«. 20540

Vajenca
za fotografirajo stroko
sprejme stela »Viktora«,
Ljubljana, Bethova ul.
št. 6. 20568

Učenec
15 let star, s primerno šol-
sko izobrazbo, zdrav in
močan ter poštenih stavov,
ki ima redijsko karto, se
tako sprejme v razpisjal-
no trgovino Pomošnje pod
»Pridna in poštna«
na upravo »Jutra«. 20506

Prodajalka
zmožna 18 let, —
Dopisje na upravo »Jutra«
pod »1. septembra 9837«. 20395

Šivilja perla
vajena popravljati vsako
perilo, izvedbena v vsakem
ročnem delu sploh, sprejma
tudi v klubotarskem delu,
se priporoča cenj. damam
na dom. Naslov v upravo
»Jutra« v Mariboru. 20576

Absolventinja
dvorazredna trg. šola selt
med kjerkolj. Pomošnje na
upravo »Jutra« pod »naško
»Kraškova«. 20573

Orožniška kuharica
18 let službo za takoj. Toni
Potočnik, potok leže-
ča, Studenci pri Mariboru.
20578

Vpokoljenka
18 let radi pomanjkanja sta-
novanja mesto gospodinj-
stva v Mariboru, Celju, Ptuj
ali v okolici teh mest. —
Pogoji po dogovoru. — Pomo-
šnje na upravo »Jutra«
pod »Stanovajska beda«. 20468

Učenka
stara 16 let, izobrazbena, bi
radla vstopila v trgovino s
mešanim blagom. Naslov v
upravo »Jutra«. 20477

Prodajalka
z večletno prakso v galan-
teriji in papirni stroki,
feli primernega mesta. —
Sprejme službo tudi v drugi
stroki, sv. samostojno.
Cenjene pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Zmožna 9204«. 20463

Natakarica
zabavljiva, 18 let, mesta. Na-
slov pod »podružico »Jutra«
v Mariboru. 20569

Poslovodja-potnik
v vseh strokah vestran,
vešč slovenskega, srbohrv-
nščine, nemškega jezika, 18 let
službe. — Nastop takoj. —
Pomošnje na upravo »Jutra«
pod »Dobra mož 20480«. 20480

Gospodična
s detele, pridna in poštena,
vešča vseh pisarniških del,
zmožna nemščine in srbo-
hrvaščine, feli službo. — V
prostem času bi pomagala
v kuhinji ali pospravljala
po sobah. Pomošnje na upr.
»Jutra« pod »Pridna 9912«. 20518

Trg. pomočnik
22leten, izvedbena, plemenita,
veščletno prakso, dobriimi
sprizevali, brez ali s kapita-
lom 10-15.000 Din, ev.
veščim, 18 let primerne službe.
— Pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Strokovnjak«. 20522

Potnik
zelezničar, starejši mož —
dobro uveden v Sloveniji,
feli sedanje mesto premeni-
ni kot potnik, posredoval
ali kot prva mož v večjim
trg. ali industri. podjetju.
Plemenite pomošnje na upr.
»Jutra« pod »zelezničar«. 20536

Dobra šivilja
vajena krpaja, gre tudi na
dom. Naslov pove upravo
»Jutra«. 20517

Haio! — Velesojem!
Cenj. trgovci, ki bi rabili
krahškoletno trgovsko mož
(zastopnika) v paviljonu na
velesojem, naj blagovoljno
poslali svoj cenj. naslov
na upr. »Jutra« pod »Hifro
»Trgovska mož«. 20527

Potnik
trgovsko izobrazben, vpeljan
po celi Sloveniji, do sedaj
zastopal trgovce in večja
podjetja, 18 let stalne službe
Pomošnje na upravo »Jutra«
pod »Dobra mož 9918«. 20538

Prodajalka
zmožna 18 let, —
Dopisje na upravo »Jutra«
pod »1. septembra 9837«. 20395

Šivilja perla
vajena popravljati vsako
perilo, izvedbena v vsakem
ročnem delu sploh, sprejma
tudi v klubotarskem delu,
se priporoča cenj. damam
na dom. Naslov v upravo
»Jutra« v Mariboru. 20576

Absolventinja
dvorazredna trg. šola selt
med kjerkolj. Pomošnje na
upravo »Jutra« pod »naško
»Kraškova«. 20573

Orožniška kuharica
18 let službo za takoj. Toni
Potočnik, potok leže-
ča, Studenci pri Mariboru.
20578

Vpokoljenka
18 let radi pomanjkanja sta-
novanja mesto gospodinj-
stva v Mariboru, Celju, Ptuj
ali v okolici teh mest. —
Pogoji po dogovoru. — Pomo-
šnje na upravo »Jutra«
pod »Stanovajska beda«. 20468

Učenka
stara 16 let, izobrazbena, bi
radla vstopila v trgovino s
mešanim blagom. Naslov v
upravo »Jutra«. 20477

Prodajalka
z večletno prakso v galan-
teriji in papirni stroki,
feli primernega mesta. —
Sprejme službo tudi v drugi
stroki, sv. samostojno.
Cenjene pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Zmožna 9204«. 20463

Natakarica
zabavljiva, 18 let, mesta. Na-
slov pod »podružico »Jutra«
v Mariboru. 20569

Poslovodja-potnik
v vseh strokah vestran,
vešč slovenskega, srbohrv-
nščine, nemškega jezika, 18 let
službe. — Nastop takoj. —
Pomošnje na upravo »Jutra«
pod »Dobra mož 20480«. 20480

Gospodična
s detele, pridna in poštena,
vešča vseh pisarniških del,
zmožna nemščine in srbo-
hrvaščine, feli službo. — V
prostem času bi pomagala
v kuhinji ali pospravljala
po sobah. Pomošnje na upr.
»Jutra« pod »Pridna 9912«. 20518

Trg. pomočnik
22leten, izvedbena, plemenita,
veščletno prakso, dobriimi
sprizevali, brez ali s kapita-
lom 10-15.000 Din, ev.
veščim, 18 let primerne službe.
— Pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Strokovnjak«. 20522

Potnik
zelezničar, starejši mož —
dobro uveden v Sloveniji,
feli sedanje mesto premeni-
ni kot potnik, posredoval
ali kot prva mož v večjim
trg. ali industri. podjetju.
Plemenite pomošnje na upr.
»Jutra« pod »zelezničar«. 20536

Kreppapir
za dekoracijo velesojemskih
prostorov — največjo zalogo
izbrano lepih barv pri-
poroča Iv. Bonaf, Ljublja-
na, Seidenburgova ulica 5.
Papirnati krokniki in papir
servietli. 20468

Damsko kolo
prodaja Josip Prešeren, Ce-
lovška cesta 68. 20501

Motorno kolo
angl. sistema, 4 HP, 3 pre-
stava, se prodaja. Polize se
v avtomobil »Express« v
Vogovi ulici 8. 20481

2 strokovni knjigi
za visoko stavbo se pomeni
prota (Kasselborn Prešeri). —
Naslov pove upravo »Jutra«
20501

Pohišstvo!
Proda se spalnica, jedilnica,
veliko pisalno mizo,
stariško skrinjo in 3 obe-
žala. Ogleda se od 8-12.
ure. Kje. pove upr. »Jutra«
20511

Kupim
najfinije izdelave v blagu
po 900 Din, afrik modroci
po 200 Din, petent fotelet in
vsi kapitalisti izdelki 90
najfinijih cenah. Vabl se na
ogled. — Rud. Sever, Go-
spodstaka cesta št. 6, hiša
mesarja Šlamiča. 18009

Foto-kemikalije
v zalogi pri
Foto-materijal
Janko Pogačnik,
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4.
241/IV

Vrtne stole
prodaja najcenejše Reim-
anna & Komp., Ljub-
ljana, Mirje 4. 295

Radl selitve
prodajam novo bosansko gar-
nituro za črno kavo, mizo,
4 stolčke za 1000 Din. —
Istotam se prodaja lestenje
in madi s tremi farjami.
Naslov pove upravo »Jutra«
20390

Motorni kolesi
znanke N. S. U. 2 HP s
prestavami ter Puch 2½
HP, oba v dobrem stanju.
poceni prodaja Jos. Prusnik,
Kamnik. 20435

Kovaška železa
več sto kg. porabnega za
vozove (železo je od malo
rabljenih vozov) prodaja Mi-
hael Kavčič, Zg. Sisa. 135.
20569

Cevlj. šivalni stroj
znanke »Singer« in Ser-
viarsko orodje se prodaja v
Rimski dolini, cesta IV. št.
16. 20475

Lepa kočija
na pol krita, za 6 oseb, se
takoj prodaja po zelo nizki
ceni. Naslov pove upravo
»Jutra«. 20497

Pisalni stroj
znanke »Adler« in goli se
prodaja. Naslov pove upravo
»Jutra«. 20499

Poceni prodaj:
lepo, črno, dobro ohranjeno
logico iz finega sukna in
veliko slika »Angel vartuh«
Naslov pove upravo »Jutra«
20500

Otroška postelja
nova, se za 300 Din prodaja.
Naslov pove upravo »Jutra«
20498

Spalna garnitura
iz slatnega jesa, kompletna
s hlinčami, skoraj po-
polnoma nova, dva lesten-
ca iz kovane metale, naj-
finiji vinski servis iz stla-
ca srebra, dva telka krokn-
nika iz stlegata srebra in
jako fin porcelanast jedilni
servis se po jako nizki ceni
prodaja. Naslov pove upr.
»Jutra«. 20516

Hišo (vilo)
v Ljubljani s takoj prostim
stanovanjem in vrtom ku-
pim. Pomošnje s navadno
ceno pod »Takoj prosto
stanovanje« na upr. »Jutra«. 20582

Stavbišča
na periferiji, vendar se v
pomerju Ljubljani, naj se
ponudijo »Domu«, stavbi-
šadnici državnih namešt-
ev in v vpojenosti v Ljub-
ljani. 20585

Parcela pri Tivoliju
ob cesti, vodovod, elektr.
napeljava, kanalizacija, se
pod ugodnimi pogoji prodajo.
Vrsta: Cesta v
Rožno dolino št. 10. 20489

Večja stavb. parcela
tik za stavbo nove cerkve
v Spodnji Siki se prodaja.
— Več se izve: Ljubljana,
Šv. Petra c. 75, prihišje. 20488

Hiša v Sp. Šiški
Vodnikova cesta št. 11 se
prodaja. Stanovanje prosto.
— Več se izve: Ljubljana,
Šv. Petra c. 75, prihišje. 20488

Trgovina
dobro izloča, s skladnimi in
gospodarskim poslojem ter
nekoliko posestva, pri farni
cerkvi in koli, na zelo pro-
stom kraju v sredini Slo-
venskih gor, se po zelo
ugodni ceni radi preselitve
prodaja. Plemenite pomošnje
na upravo »Jutra« v Mariboru
pod »Komena«. 20370

Enodružinsko vilo
ali hišo v mestu ali perife-
riji kupim. — Stanovanje
event. postaje. Pomošnje s
navadno ceno in pogojem
na upr. »Jutra« pod »Hifro
»Ugodni pogoji 9905«. 20514

Dve gostilni
in trgovini v Ljubljani
od 4 do »Posredovalce«. Šv.
Petra cesta 237. 20543

Na velesojem
na veselišem prostoru, za
prometnem mestu se odda
v najem popolnoma pri-
pravljen bulet (sajtrkvalni-
ca) za mizla jedila, konzerve,
pijake in slaščice.
Pomošnje na upravo »Jutra«
pod »Hifro »Bulet za velesojem«. 20448

Samokres
dobro ohranjen — kaliber
6,35, kupim. Pomošnje s nav-
adno ceno na upr. »Jutra«
pod »9940«. 20574

Nov tovorni avto
1. ali 1½ tonski, za preva-
žanje mineralnih vod, na
električni pogon, ki bi se
obnem lahko uporabljal za
avtomobil, se kupi. Naslov
pove upr. »Jutra«. 20495

Bolniški voz
za sedenje, malo rabljen,
se kupi. Pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Hifro«. 20539

Stare uteži
v 8 komadov po 20 kg
kupi Lovro Rozman, klin-
čar in tehničar, Ljub-
ljana, Krievniška ulica 9.
20562

Prazno sobo
zračno, lepo in separirano
18 let, z zakonski par brez
otrok v mestu. Pomošnje
na upr. »Jutra« pod »Hifro
»Plačam tudi naprej«. 20582

Nagrada
dam osem, ki odda au
preskrbi stroki brez otrok
stanovanje 2 ali 1 sobe s
kuhinja in pritličnimi v
mestu. Pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Cimpreje«. 20582

Dijakinje
se sprejmejo v sredini me-
sta na hrano in stanovanje
ter strogo nadzorovane. —
Naslov pove upravo »Jutra«
20588

Dva dijaka
event. brat in sestra se
sprejmeta v zračno in
snažno sobo, s vso oskrbo
v bližini reke. Naslov v
upravi »Jutra«. 20482

Dva mlajša dijaka
se sprejmeta v sredini me-
sta na hrano in stanovanje
— Električna razsvetljava.
Naslov pove upravo »Jutra«
20482

Dva dijaka
iz boljše rodbine se sprej-
meta na stanovanje in hrano.
Elegantna soba in do-
bra oskrba. Naslov pove
upravo »Jutra«. 20592

Soba
s eno ali dvema posteljama
se odda. Naslov pove upr.
»Jutra«. 20488

Dva dijaka
nižjih razredov sred. šole
sprejme boljše družina v
popolno oskrbo. Instruktor
in klavir v hiši. Naslov v
upravi »Jutra«. 20503

Dijak
boljše rodbine, visokošolec,
18 let svetlo sobico s vso
oskrbo. Pomošnje pod »Hifro
»Tehnik-maturant« na upr.
»Jutra«. 20483

Dva dijaka
se sprejmeta v lepo sobo
s vso oskrbo v bližini re-
ke in obrtne šole. Naslov
v upravi »Jutra«. 20504

3 dijake
do 15 let stare, se sprejme
na hrano in stanovanje na
Rimski cesti 10/II, deono. 20512

Dijaka
nižjokola sprejmemo na hrano
in stanovanje. Naslov
pove upravo »Jutra«. 20525

Opremljeno sobo
18 let 1. septembrom za-
konski par brez otrok. —
Pomošnje na upravo »Jutra«
pod »Hifro »D. K.«. 20549

RADIO- in AUTO-

Dve dijakinji
se sprejmeta na stanovanje
in hrano v vili poleg Uleja
Klavir na razpolago. Zgledati
se v Knafeljevi ulici 18.
20510

Prazno sobo
18 let uradnici s septem-
bram ali oktobrom. — Pomo-
šnje na upravo »Jutra«
pod »Draždelja«. 20586

Opremljeno sobo
s električno razsvetljavo,
po močnosti s hrano, 18 let
solidska gospodinjstva. — Pomo-
šnje na upravo »Jutra«
pod »Mira 9919«. 20528

Sobo
snažno, prazno ali oprem-
ljeno, s posebnim vhodom
18 let trgovce — najraje na
Zaloški cesti. Vodniku ali
Zeleni Jani. Na željo plača
več mesecev naprej. Naslov
pove upravo »Jutra«. 20547

Dva mlajša dijaka
se sprejmeta na hrano in
stanovanje. Klavir na raz-
polago. Cena 700 Din. —
Naslov pove upravo »Jutra«
20534

Prazno sobo
18 let 2 postelji in priprosti
feli. Pomošnje na upravo
»Jutra« pod »Soba 9929«. 20544

Kapital
Glej v rubriki »Glasba« (182-
10) Trg. pomočnik 20528

Inteligentna dama
srednjih let zeli znanja z
boljše situiranim gospodom
Dopisje s sliko na upravo
»Jutra« pod »Hifro »Znanja«. 20575

Gospodična
ki se je pred preloženim
ponudnikom (10. avgusta)
vračal peljala in Tržiča do
Vilmarjeve, na to sprejmemo
do Smartna pod smarno
guro, se prosj naj med
malimi oglasi v »Jutra« do-
loži sestanek radi izleta o
katerem smo govorili. 20506

Mlad trgovce
zeli resnega znanja s go-
spodinjstvom 18-25 let staro
izbira se v mestu ali na
deleli. — Dopisje s polnim
naslovom in sliko na upr.
»Jutra« pod »naško »Otk-
kritičnost 9890«. 20471

Ivanka!
Radi odstopanja prišli v
podeželje dopeljan lito-
tam. — Zvonimir. 20576

Idealno družico
resnih naslovov, vedro, do-
bro, izobrazbeno, disonno,
slavno, ljubko in lepoga
stava, najraje muzikalno,
18 let ališčen samec, 30 let
star, boljše situiran in v
dobri poziciji. Dopisje, tudi
neveličnim odzivi na upr.
»Jutra« pod »Hifro »Mitra«. 20523

Katera gospodična
22-26 let stara bi hotela
poročiti vesnaransko izob-
razbeno ter solidnega trgo-
vskega moškega mladeniča,
že več let v drž. službi
podružnik. — Pogoj iste
lastnosti ter nekaj premo-
ženja za dobitekano po-
staje. Cenj. dopisje s sliko
katera se na zahtev vrne,
pod »Hifro »Spomlad v jes-
eni na podružnico »Jutra«
v Mariboru. 20584

Specijalna mehanična delavnica
za popravo pisalnih in računskih strojev
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Seidenburgova ulica št. 61,
Telefon št. 380.

Zenini in neveste!
Ne pozabite pri nabavi pohišstva na
tovarno Franjo Vehovar,
CELJE

katera Vam dobavi vso opremo od navadne do
najfinije umetne izdelave, po najmodernejših
vzorcih iz domačega in po želji inozemskega
lesa. Izvršujejo se tudi trgovske in pisarniške
opreme, kakor tudi portali in vsa stavbena dela.
Cene brezkonkurenčne! Izvršitev na-
ročil točna, za solidno delo se jamči.

PERUTZ, KODAK, AGFA, HAUFF-
plošče in filme, dalje
Mimosa, Sotrap, Ko-
dakpapirje, vse foto-po-
trabnice in fotografirne aparate
Ernestman, Comesa, Kodak
Görz je od 150 Din naprej
ima stalno v zalogi
drogerija: Anton Kanc sinova,
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Zahtevajte cenik!

Prodajam 4446a
radi nakupa večjega stroja dobro ohranjeno
lokomobilo

tvrdke R. Wolf, Magdeburg-Buckau, 15-18 HP.
Cena nizka. Lokomobila se lahko v obratu ogleda
pri tvrdki Jos. Schumi nasl. D. & E. Eribar,
tovarna bonbonov itd., Ljubljana, Gradišče 9.

Prodamo 4446a
radi nakupa večjega stroja dobro ohranjeno
lokomobilo

tvrdke R. Wolf, Magdeburg-Buckau, 15-18 HP.
Cena nizka. Lokomobila se lahko v obratu ogleda
pri tvrdki Jos. Schumi nasl. D. & E. Eribar,
tovarna bonbonov itd., Ljubljana, Gradišče 9.

Prodamo 4446a
radi nakupa večjega stroja dobro ohranjeno
lokomobilo

Joseph Delteil:

Petero čutov

Roman.

11

Zdaj je v laboratoriju. Pričakuje ga, oči uprte v dušo. Pri njej je Gaspard in nadzira jalovo vrenje bakterij.

V tem se vrata odpro in vstopi Molde. S kretljivo severnega medveda odloži kožuh. Visok je in barbarski kot jelka. Cela Norveška bi se izgubila v širokih njegovih prsih. Štirioglati njegov obraz je ohranil najkласičnejšo strukturo. Iz tega telesa, iztrganega elementom, odseva kovinska sila. Približa se Eleonori.

Eleonora žurno odslovi Gasparda. Kako slabo se poda, Gaspard, ta usmev tvojim zelenim ustnicam! . . .

Ljubavnika sta sama. Molde se zlekne na širok hladan naslanjač. Eleonora mu sede na kolena. Njen okrogli obraz se smeje kor luna. Njena lica, vlažna od riževega ličila, njene škrlatno rdeče pobarvane ustne pojejo hvalo sodobni kozmetiki. Zenska, moderna in zdrava kot stroj iz jekla. Iz njenega kot tikva polnega obraza se izraža nekaj cilindričnega. Izsred položno počesanih las ji sije obraz trden kot piramida. Ljubek kot avto.

Eleonora, Eleonora, kaj počno tvoje roke, tvoje roke, ustvarjene za operacije in namenjene neskončno finim opravilom, tvoje roke, usojene mikroskopu, epruveti, diagnozi in premišljanju, tvoje roke, določene zdravilom in kemičnim formulam, tvoje bele kirurške roke? Kaj počno?

Eleonora zdrči ljubimcu pod noge, iz ust se ji usipajo blazne besede. Njene roke so gole kakor so gole njene noge. Zaplete se v Moldejeve noge in blaženost jo spreletava, ko motri moža od vrha do tal. Uho nasloni na njegove čevlje in prisluškuje skozi usnje mrmanju njegovih prstov. Lepa je, in v poželenju je še lepša. Poželenje ji frfota v zenicah tihotno kot netopir. Njene besede, nežnejše kot maslo, spremljajo kretnje, lepše od pitonovih. Trudna je. Božajoče drči njena roka po moževih stopalih. Nato privzdigne hlačnici in jame šteti dlačice na Moldejevih mečih. Šteje dlačice, šteje . . . Ustavi se pri številu 857. Osemstososedmin-

petdeset dlačic . . . Poželenje ji frfota v zenicah tihotno kot netopir . . . Poželenje jo grabi za zapestje liki orožnik . . . Poželenje ji razbija v hrbtnici kot bobnar . . . Ogenj! Ogenj! Ogenj!

Retorte na operacijski mizi so zgolj še retorte. Steklenice kulture, fijeole kislin, žabji kraki, lupe, noži, rokavice se spogledujejo. Kralj Tristan v okvirju kroti mastnega pajka. Drugi pajek, ki si je stkal svojo mrežo med debelušno steklenko in operacijskim nožem, se prevrača na njej kot pravi akrobat. Mikrobo, prepuščene sebi, poginjajo.

Zamolčko udarja od zunaj šum savojskih množic, ki prirejajo Eleonori na čast procesijo okrog Mestne hiše.

. . . Počasi odveže Eleonora Moldejeve čevlje. Zleknil se je lenobno kot zavaljen tulenj in na obrazu mu je zaigral tajinstven nasmešek. Eleonora mu sezuje nogavice in jih poljubi. S svojimi kot zarja rožnatimi nohti mu gladi prste in v žilah ji polje naslada. Potem pritisne noge na svoje grudi, vsako na eno grud. Nenavadna tišina je legla na njeno početje. Tihotno sesa v kotu staroverski pajek moderno muho.

Eleonora odloži oblačila, šum blaga vzplava v zrak nežno kot golobji let. Zleknjena na jelovih deskah se vdaja geniju naslade in lasje se ovijajo okoli nje kot težko olje. Vroči diih in zlohotna poželjivost, ki veje iz telesa tega moža, pogreznjenega v močvirju pohote, jo grize, obletava njeno glavo in se ji vdira v ude, v grudi, v oči. Eleonora si grize prste in si praska roke. Napočil je skrivnostni trenutek, ko se skrivnostni instinkt vzpne na vse štiri noge liki medved vsemožni. Solnčni žarek prodira v neko fijeolo in jo posili. Pajek v kotu se praska po tacah kakor devojka.

Tu, na jelovih deskah se ovijata ljubimca, na deskah, ki kljubujejo tudi najstrastnejšim objemom. Tu, na jelovih deskah . . . Zunaj pa se vrše procesijski obredi savojskih seljakov. In naenkrat se začujejo vzkliki češki in kafrijski, in v sobo prodro kriki urnebesni in prepletajoči se, kakor se prepletata v laboratoriju telesi Eleonore in Moldeja:

«Smrt Moldeju! Smrt Moldeju!»

Na trgu pred županstvom se zbira raznobojna množica, ponajveč Slovani in črnici, in daje duška svojim občutkom napram Eleo-

norini idili. Meščani vseh kožnih barv so si čudovito edini. V njihovih govorih se skrivajo zlokobno-žrni naklepi. Iz vsch besed veje le ena misel: Molde je kriv, da se je Eleonora odtujila znanosti, Molde je oropal ljudstva Eleonorinega genija. Če njena ljubezen ne preneha, je človeštvo obsojeno na smrt. Edina Eleonora more najti cepivo, tisto veliko cepivo. Toda Eleonora je zapletena v mreže ljubezni. Mož, ki jo objema, je krvnik njenega genija. Ta mož mora umreti!

In znova vzkipe kriki:

«Smrt Moldeju! Smrt Moldeju!»

Elie-Elie in Gaspard se šetata posred množice. Njuni srca se skladata z vseobčim razburjenjem. Ko je Gaspard odšel iz Eleonorinega laboratorija, se je podal k doktorju Elie-Elie. Skupna nesreča je združila oba moža. Dečko toži z zelenim glasom. In Elie-Elie uživa s poželjivo naslodo njegove tožbe, ki so tudi njegove tožbe. Zrel žid stoji na preži in skuša odkriti v besedah ljubosumnega mladiča odmev svojega lastnega srca. — «Trpim!» vzdihuje otrok. In mož razmišlja: «Trpim-li jaz?» — «Lepa je!» nadaljuje otrok. In mož ponavlja v svojem srcu: «Lepa je!»

Nekrat se pojavi na trgu četa hrvatskih huzarjev s sulicami v rokah in protikužno masko na gobcih. To so službeni vojniki mednarodne vlade, konzularna straža Moldejeva. Jezdci, ki imajo obraze zakrite, so podobni mladim prešičkom. Konji vohajo tečaj. Bacili plavajo po zraku. Na trgu pred županstvom je vse umolknilo. Le zdajpazdaj lahen vzdih, ki preseče usodonosno tišino — vzdih Eleonorin morda, tam gori v laboratoriju ljubavi? Govorniki, sedeči na stoli, se naenkrat zde manjši kakor otroci v množici. Umetne brade padajo in oblačila se vidno rdeče. Duh upornosti je neopaženo izginil. Neka ženska je začela moliti litanije presv. Srca. V bližini konj so le še otročaji, dekle in rdeči prežarji. Tu pa tam se čujejo pomirljivi klici . . . Vsa množica se žv odteka skozi stranske ulice kakor po rešetu. Nikogar ni več!

Hrvati napravijo polobrat in se v trabu vračajo v svoje kosarce.

Zahvala.

Ob težki izgubi našega nepozabnega soproga in skrbnega očeta, gospoda

ANTONA TURKA

nam je došlo toliko odkritih izrazov sočutja in tolažbe, da nam je nemogoče se vsakemu posebej dostojno zahvaliti. Zato si dovoljujemo tem potom izreči najtoplejše zahvalo vseni, ki so blagega pokojnika tako častno in v velikem številu spremili k večnemu počitku.

Velika hvaležnost nas veže zahvaliti se še enkrat več, g. župniku Grobejšku za poslednje tolažilo ter za poslovilne in tolažilne besede ob odprtem grobu dragega pokojnika. Presrečna hvala tudi Sentruperskemu pevskeemu društvu za žalostinki ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov! V srcih vseli pa, ki so ga poznali, bodi ohranjen rani lep spomin.

St. Rupert v Sav. dolini, dne 19. avgusta 1925.

Rodbina Turkovz.

Trgovci in industrijalci! Zadnji čas je,

da se priglasite kot

razstavljalci na „Ljubljanskem velesejmu“

Osobito se opozarja na veliko športno razstavo, ki je izredno prikladna za propagando firm, ki izdelujejo odnosno prodajajo

športne predmete

Oddati je samo še nekaj prostorov. — Pojasnila kakor tudi prijavitnice razpošilja urad „Ljubljanskega velesejma“ v Ljubljani.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš predobri, nepozabni soproga, oče, ded, stric in tast, gospod

Anton Širca

dne 20. avgusta t. l. ob devetih zvečer po dolgi bolezni, previden s svetotajstvi, v 72. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika bo v soboto, dne 22. avgusta ob štiri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta 6, na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1925.

Rodbini Širca in dr. Bevk.

Mestna hranilnica v Kranju javlja pretužno vest, da je njen dolgoletni, marljivi in vestni blagajnik, gospod

Ivan Pirc

danes zjutraj nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v soboto, dne 22. t. m. ob 18. uri izpred hranilničnega poslopja na tukajšnje pokopališče.

Bodi mu časten spomin!

V Kranju, dne 21. avgusta 1925.

Hranilnično ravnateljstvo.

Uradništvo Mestne hranilnice v Kranju javlja pretresljivo vest, da ga je njega zvesti tovariš, gospod

Ivan Pirc

hranilnični blagajnik

danes zjutraj nenadoma zapustil in se preselil v boljše življenje.

Nepozabnemu tovarišu ohranimo blag spomin.

V Kranju, dne 21. avgusta 1925.

Naš nadvse ljubljani predobri soprog in oče, gospod

IVAN PIRC

blagajnik Mestne hranilnice

je danes ob 2. uri zjutraj nenadoma mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega blagopokojnika se vrši v soboto, dne 22. avgusta ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitve.

V Kranju, dne 21. avgusta 1925.

Ana Pirc roj. Likozar, soproga

Josip, gojenec kr. vojne akademije,

Milena in Sanda dijakinji,

Stanko, podporučnik kr. gardne konjenice,

sinova.